

**Jihočeská univerzita  
v Českých Budějovicích**

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

---

Studijní program: 620B Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Penzijní připojištění a jeho úloha ve vytvoření  
finanční rezervy pro důchodový věk**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jiří Pešek

Autor:

Bc. Milena Grünnová

# JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok: 2008/2009

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Milena GRÜNNOVÁ**  
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**  
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Penzijní připojištění a jeho úloha ve vytvoření finanční rezervy pro důchodový věk**

### Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza penzijního připojištění a zjištění možností vytvoření finanční rezervy pro důchodový věk

Metodika práce:

- 1) Vymezení pojmu penzijní připojištění a důchodová politika
- 2) Vypracování metodiky hodnocení, posuzování a srovnání produktů penzijních fondů
- 3) Aplikace penzijního připojištění na konkrétních modelových případech
- 4) Závěrečné zhodnocení

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40 – 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

**Příb, J.: Kdy do důchodu a za kolik. Grada Publishing, 2006.**

**Trnková, L., Ženíšková, M.: Pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. ANAG, 2007.**

**Šulc, J., Illetško, P.: Penzijní připojištění. Grada Publishing, 2000.**

**Zákon č. 100/ 1988 Sb., o sociálním zabezpečení v aktuálním znění**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiří Pešek**

Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: **26. března 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. března 2009

### Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a použila jsem pramenů, které uvádím v příloženém přehledu literatury.

V Českých Budějovicích, 12. dubna 2010

.....  
Bc. Milena Grünnová

## Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Jiřímu Peškovi za odbornou pomoc při vedení a zpracování této práce.

# Obsah

1. Úvod .....	3
2. Metodika.....	4
3. Historický vývoj penzijního připojištění .....	5
4. Základní pojmy.....	8
4.1. Penzijní připojištění.....	8
4.1.1. Definice: .....	9
4.1.2. Další definice penzijního připojištění zní takto:.....	9
4.2. Penzijní fondy.....	10
4.3. Penzijní plán .....	11
4.4. Účastníci a smlouva o penzijním připojištění.....	11
4.5. Nároky účastníků penzijního připojištění.....	12
4.6. Ukončení penzijního připojištění.....	14
4.6.1. Převod prostředků k jinému penzijnímu fondu .....	14
4.6.2. Přerušování penzijního připojištění.....	14
4.6.3. Výpověď smlouvy penzijním fondem.....	15
4.6.4. Penzijní pojištění zaniká dnem:.....	15
5. Výhody a nevýhody penzijního připojištění.....	16
6. Příspěvky na penzijní připojištění .....	18
6.1. Příspěvek účastníka .....	18
6.2. Státní příspěvek .....	19
6.3. Případný příspěvek zaměstnavatele.....	19
6.4. Případný příspěvek dalších, tzv. třetích osob (rodičů, manžela/manželky apod.)....	19
6.5. Výnosy z hospodaření fondu .....	20
7. Daňové zvýhodnění .....	21
7.1. Daňové zvýhodnění pro zaměstnance .....	21
7.2. Daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele .....	22
7.2.1. Způsoby hrazení příspěvků zaměstnavatelem .....	24
8. Důchodová reforma .....	25
8.1. První etapa důchodové reformy.....	26
8.2. Úprava důchodového věku .....	27
8.2.1. Důchodový věk a nezaměstnanost.....	29
8.2.2. Finanční dopad .....	30

8.2.3.	Analýza finančních dopadů některých navrhovaných změn .....	31
8.3.	Druhá etapa důchodové reformy .....	34
8.4.	Třetí etapa důchodové reformy.....	37
9.	Platba příspěvků a výplata dávek v penzijním připojištění.....	39
9.1.	Výše měsíční doživotní penze .....	39
9.2.	Podílové zvýšení penze .....	40
9.3.	Význam aktuárských symbolů.....	40
9.4.	Výpočet pozůstalostní penze typu B .....	42
9.5.	Příspěvkově definovaný penzijní plán.....	42
9.6.	Dávkově definovaný penzijní plán .....	43
10.	Výnosnost penzijních fondů v ČR.....	45
10.1.	Náklady příštích období.....	46
11.	Struktura investic penzijních fondů.....	49
12.	Ukázky výpočtů v penzijním připojištění.....	52
13.	Modelové příklady.....	54
13.1.	Pan Novák.....	54
13.2.	Paní Vomáčková.....	55
13.3.	Pan Nový .....	56
13.4.	Paní Zelená .....	57
13.5.	Shrnutí .....	58
14.	Závěr.....	60
15.	Zdroje.....	62
16.	Summary.....	64
17.	Přílohy .....	66

# 1. Úvod

V dnešní době, která je do značné míry charakterizována nejistotou, a to jak politickou, tak i ekonomickou, se každý snaží o zachování svého životního standardu. To znamená, že se klade stále větší důraz na důchod a jeho tvorbu. Myslím tím, jak důchod ve smyslu odměny, tak i důchod jakožto penze ve stáří po skončení aktivní práce jednotlivce.

Lidí v důchodovém věku bude přibývat, zatímco podíl mladých lidí v produktivním věku bude ubývat. Tuto skutečnost dokazují mnohé studie. Jelikož se politické strany „moc nehrnou“ do důchodových reforem, kterých je potřeba, začínají se občané ptát: Z čeho budu žít ve stáří? Stále více si občané uvědomují, že se budou muset spolehnout sami na sebe. Také vyvstávají obavy, zda státní hospodaření do budoucna vůbec bude schopné penze nových důchodců zaplatit. Lidé začínají hledat zdroje, kam mohou uložit své peníze, přemýšlí jak tyto peníze zhodnotit a jak si tak zajistit dodatečné peněžní zdroje pro zajištění požadovaného životního standardu ve stáří.

Zde jednu z hlavních úloh hraje penzijní připojištění, jako jeden z možných dodatečných finančních zdrojů na stáří. Penzijní připojištění, podle definice v zákoně o penzijním připojištění, zní takto: Penzijním připojištěním se pro účely tohoto zákona rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění (dále jen "účastník") a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. Z uvedené definice vyplývá i samotný smysl penzijního připojištění – zdroj příjmů, který bude čerpán v budoucnosti po dosažení určeného (důchodového) věku.

Cílem mé diplomové práce je osvětlit účel a fungování penzijních fondů, jejich výnosnost a následný samotný výběr, výhody a nevýhody penzijního připojištění, ale hlavně jakou finanční rezervu s tímto finančním prostředkem koneční účastníci získají do důchodového věku.



## 2. Metodika

Tato práce je rozčleněna do dvou základních celků:

- teoretická část
- praktické příklady

V teoretické části jsou zpracovány kapitoly, které popisují historii penzijního připojištění, jeho fungování, zákonitosti, vysvětlení pojmů, se kterými penzijní připojištění pracuje a jsou diskutovány výhody a eventuelní nevýhody penzijního připojištění.

V praktické části jsou již uvedeny reálné informace z prostředí české republiky. Je zde popisován právní rámec platný v České republice a skutečnosti, které z tohoto právního rámce vyplývají. Především se jedná o zákonné zakotvení penzijního připojištění a o uvedení daňových souvislostí penzijního připojištění. Praktická část této studie se zabývá také historickým vývojem penzijního připojištění (počty účastníků, částky vkladů), je zkoumána výnosnost penzijních fondů v čase a jsou predikována některá očekávání do budoucnosti. Dalším bodem praktické části je analýza toho, jakým způsobem penzijní fondy investují svěřené prostředky a jak se portfolio investic mění v čase.

Nedílnou součástí studie z pohledu České republiky je kapitola zabývající se plánovanou reformou důchodového systému.

Součástí praktické části této práce jsou také výpočty, které se v penzijním připojištění aplikují a které spadají do oboru pojistné matematiky.

### 3. Historický vývoj penzijního připojištění

Penzijní připojištění bylo v České republice uzákoněno v roce 1994 a Česká republika tak byla první zemí bývalého východního bloku, která tuto formu financování penzí promítla do své legislativy.

Hned v roce 1994 a 1995 vzniklo 44 penzijních fondů a v roce 1997 další dva přibyly. K dnešnímu dni funguje v ČR 10 penzijních fondů. Pokles počtu penzijních fondů byl způsoben různými důvody. Nejčastějším důvodem však byla fúze s ostatními penzijními fondy.

Penzijní připojištění se řídí zákonem č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jako doplňkový produkt státního systému. Zákon nabyl účinnosti dne 21. března 1994.

Penzijní připojištění se vyvíjelo v několika etapách. První etapa začíná rokem 1994, kdy je zavedeno penzijní připojištění a končí v roce 1999 změnami a následným vydáním zákona č. 170/1999 Sb. - tato změna v zákoně vnesla do penzijního připojištění kvalitativně nové prvky a zahájila tak novou éru. Změny provedené zákonem č. 170/1999 Sb. se týkají především úpravy orgánů státního dozoru, podmínek pro nárok na dávky, zvýšení státního příspěvku atd. Druhou etapou a zatím poslední novelou je zákon č. 36/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 42/1994 Sb.

K legislativě penzijního připojištění se vztahuje ještě celá řada právních předpisů, ale průlomové změny byly v zákonech výše uvedených.

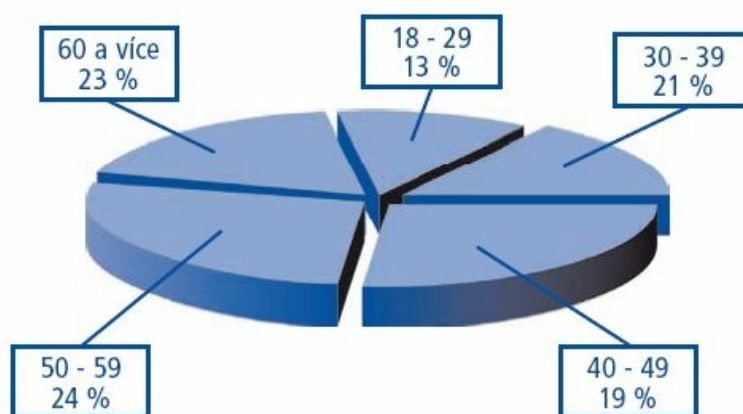
Veškeré změny provedené novely zákona č. 42/1994 Sb. přinesly účastníkům, penzijním fondům a státu velkou řadu výhod. Každý má možnost využít všech, které zákon č. 42/1994 o penzijním připojištění se státním příspěvkem ve znění pozdějších novelizací nabízí. Pro účastníky je důležitá stabilita penzijních fondů, důsledná kontrola ze strany státu, možnost daňových odpočtů, zhodnocení jejich veškerých vkladů a jistota, že po dosažení důchodového věku své veškeré finanční prostředky získají zpět. Penzijní fondy musí na jedné straně dodržovat pravidla pro vykonávání činnosti související s penzijním připojištěním, ale vzhledem k novelám mají možnost většího rozhodování o investování získaných finančních prostředků, jejich zhodnocování a dosahování zisku. Stát má díky dobře fungujícímu systému

penzijního připojištění možnost sledovat sociální myšlení svých občanů, hospodaření penzijních fondů se získanými peněžními prostředky a také posunutí ČR blíže EU. Již dnes dosahuje zapojení české populace do penzijního připojištění úrovně srovnatelné s Německem nebo Nizozemskem. [8]

Vývoj počtu účastníků penzijního připojištění od roku 1995 do současnosti je uveden na následujícím grafu (data převzata z [www.apfcr.cz](http://www.apfcr.cz)). V řádcích grafu jsou uvedeny počty účastníků penzijního připojištění (v tisících).

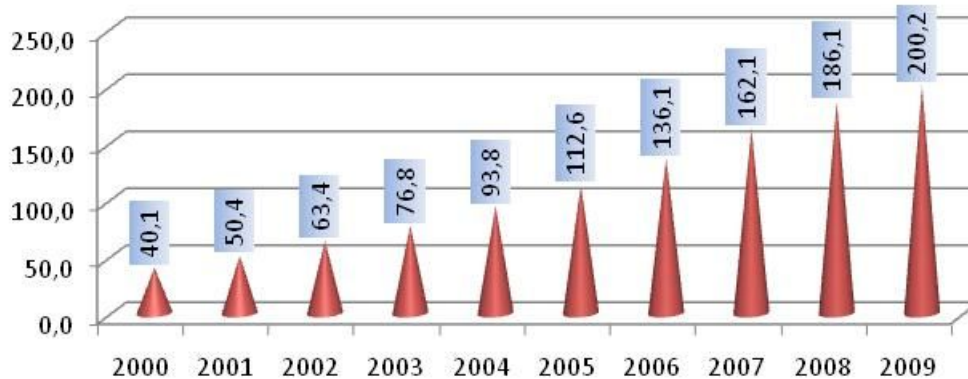


Na následujícím grafu (převzat z [www.finance.cz](http://www.finance.cz)) je uvedena věková struktura účastníků penzijního připojištění k 31.12.2008.



Současně s tím, jak roste počet aktivních účastníků penzijního připojištění, roste pochopitelně i objem prostředků vedených na osobních účtech těchto klientů. Vývoj tohoto objemu prostředků je uveden v následujícím grafu (data převzata z [www.apfcr.cz](http://www.apfcr.cz)).

## Prostředky evidované ve prospěch účastníků (mld. Kč)



## 4. Základní pojmy

### 4.1. Penzijní připojištění

Základním impulsem pro vznik penzijního připojištění je fakt, že populace stárne a dosavadní průběžný systém financování důchodů je dlouhodobě neudržitelný.

Stárnutí populace je způsobeno především těmito vlivy:

- vzhledem k vzrůstající kvalitě výživy a lékařství se lidé dožívají vyššího věku
- od 90. let 20. století se ve srovnání s minulými lety značně snížila porodnost.
- aktuálně jsou v produktivním věku populačně silné ročníky ze 70. let 20. století. Až tito lidé budou dosahovat důchodového věku (a pokud se nezmění dosavadní vývoj porodnosti), bude to další ohrožení pro průběžný systém financování důchodů.

Stárnutím populace dochází k poklesu počtu obyvatel v produktivním věku a dochází naopak k nárůstu počtu lidí ve věku důchodovém. Tato skutečnost je kompenzována postupným zvyšováním věku odchodu do důchodu. Toto zvyšování věku pro odchod do důchodu však není možné aplikovat do nekonečna.

Dalším nepříznivým efektem pro průběžné financování důchodů je skutečnost, že oproti minulým letům trvá déle, než mladí lidé začnou na financování důchodů přispívat. Toto je způsobeno delší dobou, kterou člověk stráví studiem – roste počet lidí s vysokoškolským a středoškolským vzděláním s maturitou oproti dřívějším letům. Tím opět klesá počet lidí v produktivním věku.

Výše uvedené důvody způsobují, že doposud fungující sociální systém ve státě s tržní ekonomikou jako je Česká republika začíná „pocit'ovat“ dlouhodobě neudržitelný stav. Mladí lidé jsou nuceni myslet na zadní kolečka a ptát se: jak bude financována moje penze, když nebude dostatek těch kdo by na mou penzi vydělávali. Jaká bude moje životní úroveň, když stát mi poskytne naprosté životní minimum? Mladí lidé jsou nuceni k větší zodpovědnosti za svou budoucnost a měli by proto klást větší důraz na tvorbu a následné využití financí v důchodovém věku. Toto je možné formou vlastních úspor nebo některou z forem individuálního spoření jako doplňkového příjmu. Ten, kdo se ve starším věku neplánuje smířit s poměrně drastickým snížením své životní úrovně, by měl již v současnosti přemýšlet o zajištění své budoucnosti. Ve světě je tímto způsobem nejoblíbenější právě penzijní připojištění. Účelem penzijního připojištění je zabezpečit občanům další zdroj příjmů, který bude doplňovat důchody z důchodového pojištění a významně přispívat k udržení přiměřené

životní úrovně. Míru této životní úrovně si může při stáří nebo invaliditě určovat každý sám prostřednictvím doplňkových příjmů, mezi nimiž by mělo hrát důležitou roli právě penzijní připojištění. [3]

#### **4.1.1. Definice:**

V zákoně č. 42/1994 Sb., v §1 odst. 2 je přímo definice penzijního připojištění:

Penzijním připojištěním se pro účely tohoto zákona rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění (dále jen "účastník") a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. [2]

#### **4.1.2. Další definice penzijního připojištění zní takto:**

Penzijní připojištění umožňuje získání doplňkových příjmů nad rámec povinného důchodového zabezpečení. Má význam nejen sociální (zajišťuje přiměřenou relaci starobního důchodu ke mzdě, nabízí řešení tzv. profesní invalidity, zmírňuje účinky předčasného odchodu do důchodu aj.), ale i ekonomický (umožňuje značné soustředění peněžních prostředků v rukou pojišťovacích fondů, které mají významné místo na kapitálovém trhu). [1]

Penzijním připojištěním se rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu, poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito peněžními prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. Penzijní připojištění se chápe jako uzavřený cyklus:

- peníze od účastníka přijdou na účet penzijního fondu, který je vedený u depozitářské banky,
- penzijní fond na ně v určité lhůtě vyžádá státní příspěvek,
- na účet penzijního fondu přicházejí i příspěvky třetích osob, obvykle od zaměstnavatele,
- všechny prostředky jsou poté promyšleně investovány, a to v souladu s omezeními, která zákon taxativně stanovuje,
- výtěžek je proporcionálně připisován na účet účastníka,

- konečně penzijní fond podle dispozic účastníka mu po určité době jeho peníze včetně plateb třetích osob, státních příspěvků a výnosů vyplácí v podobě dávek [9]

## 4.2. Penzijní fondy

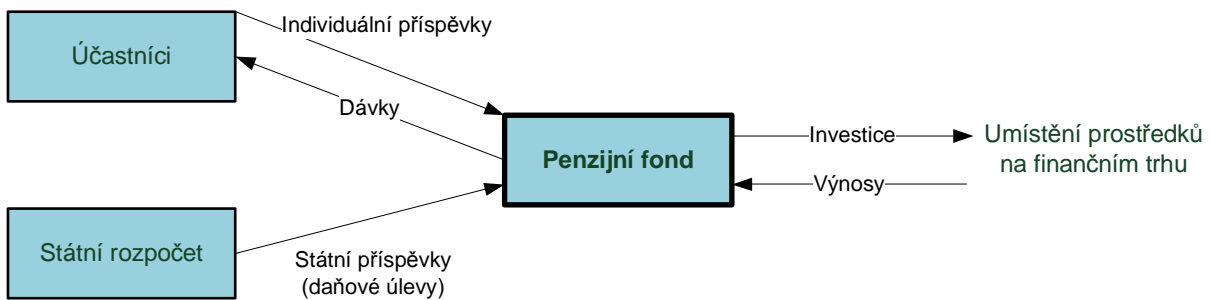
Penzijní připojištění mohou provádět pouze zvláštní instituce, tzv. **penzijní fondy**. Penzijní fondy jsou finanční instituce specializované na poskytování služeb penzijního připojištění a nejčastěji jsou akciovými společnostmi, které ke svému vzniku potřebují povolení Ministerstva financí. Penzijní fond musí mít minimální výši základního kapitálu 50 milionů korun a vklady jsou tvořeny výhradně z peněžitých zdrojů, nesmí být vložen nepeněžitý vklad, dále musí být splaceny před podáním žádosti o povolení provozování penzijního připojištění. Penzijní fond nesmí vydávat prioritní a zaměstnanecké akcie, emituje pouze akcie na jméno. Existuje omezení kdo a kolik smí držet akcií penzijního fondu, akcie nesmí vlastnit zdravotní pojišťovny a depozitář. Dalším omezením je, že pokud chce někdo nabýt více než 10% akcií penzijního fondu, musí požádat o svolení Ministerstvo financí. Pokud tak neučiní, nenabude práva související s držením akcií.

V České republice je nyní jedenáct penzijních fondů. Jsou to: Generali, ING penzijní fond, Penzijní fond Komerční banky, AEGON penzijní fond, Allianz penzijní fond, AXA penzijní fond, ČSOB penzijní fond ProgreSt + Zemský penzijní fond, ČSOB penzijní fond Stabilita, Penzijní fond České pojišťovny, Penzijní fond České spořitelny a Zemský penzijní fond sloučen s ČSOB penzijní fond Progres.

Obchodní jméno penzijního fondu musí obsahovat označení „penzijní fond“. Jiné osoby nesmějí ve svém obchodním jménu ani názvu toto označení používat.

Důležitou kontrolní a správcovskou funkci (co se týče majetku) vůči penzijnímu fondu vykonává **depozitář** – tj. banka, přes kterou musí procházet veškeré majetkové transakce penzijního fondu (od účastníků, k účastníkům, od MF ČR, provozní a investiční).

Na následujícím diagramu je znázorněn princip fungování (resp. tok financí) penzijního fondu:



### 4.3. Penzijní plán

Pro provádění penzijního připojištění má zásadní význam **penzijní plán**, který musí mít každý penzijní fond. Penzijní plán, jehož povinné náležitosti stanoví zákon o penzijním připojištění, je schvalován Ministerstvem financí a je též součástí každé smlouvy o penzijním připojištění. V penzijním plánu jsou upraveny zejména jednotlivé dávky penzijního připojištění, tj. okruh dávek, podmínky nároku a způsob výpočtu, výše příspěvků účastníků, zásady, podle kterých se účastníci penzijního připojištění podílejí na výnosech hospodaření penzijního fondu a další podstatné otázky týkající se provádění penzijního připojištění konkrétním penzijním fondem. [3]

### 4.4. Účastníci a smlouva o penzijním připojištění

Penzijní připojištění je zcela dobrovolné a vzniká uzavřením **smlouvy o penzijním připojištění**. Smlouva se uzavírá mezi klientem a penzijním fondem a musí mít písemnou formu. Smlouva se vždy uzavírá na dobu neurčitou. U penzijního připojištění lze mít uzavřeno více smluv najednou, ale účastník může platit pouze jedno a ty ostatní musí přerušit.

Klientem může být kdokoliv, kdo je starší 18-ti let a má trvalý pobyt na území České republiky. Podmínkou účasti na penzijním připojištění není ani účast na důchodovém pojištění, ani trvání zaměstnání. Účastníkem se může stát i poživatel důchodu z důchodového pojištění.

Klient může smlouvu kdykoliv písemně vypovědět, a to i bez udání důvodu. Penzijní plán přitom může stanovit pro klienta výpovědní dobu, která však nesmí být delší než dva kalendářní měsíce a která počíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce po doručení výpovědi.



Penzijní fond může smlouvu písemně vypovědět pouze tomu klientovi, který ještě nesplnil podmínku pro vznik nároku na penzi spočívající v placení příspěvků po dobu stanovenou penzijním plánem a pouze z důvodů, které jsou taxativně vymezené v zákoně.

Penzijní připojištění zaniká také dohodou dnem, na kterém se účastník a penzijní fond dohodli. Dohoda musí být písemná. Z hlediska účastníka se jeho nároky (především odbytné) posuzují stejně jako při zániku penzijního připojištění výpovědí. Penzijní připojištění dále zaniká výplatou poslední penze nebo výplatou jednorázového vyrovnání místo poslední penze, tj. splněním účelu, pro který bylo penzijní připojištění uzavřeno. Penzijní připojištění účastníka zaniká rovněž dnem jeho úmrtí. Pozůstalí po účastníku se však nestávají účastníky penzijního připojištění, a to ani v případě, že jim náleží pozůstalostní penze. [3]

#### **4.5. Nároky účastníků penzijního připojištění**

Z penzijního připojištění se poskytují tyto dávky:

- 1) **Penze,**
- 2) **jednorázové vyrovnání,**
- 3) **odbytné.**

Penzí se rozumí doživotní pravidelná výplata peněz. Máme čtyři druhy penzí – starobní, invalidní, výsluhová a pozůstalostní.

Každý penzijní plán musí upravit podmínky nároku na starobní penzi a na jednorázové vyrovnání. Stanovení nároků na ostatní druhy dávek PP záleží na penzijním fondu.

Základní podmínkou nároku na **starobní penzi** je přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění nebo dosažení věku stanoveného penzijním plánem, který nemůže být nižší než 60 let, dále placení příspěvků (tzv. pojištěná doba), která činí nejméně 60 kal. měsíců, přičemž tuto dobu nelze v pen. plánu snížit: jištěná doba nesmí být přitom delší než 120 kal. měsíců. Dolní hranice příspěvku je 100Kč a horní hranice je neomezená.

Abychom dostali **invalidní penzi** musíme být v invalidním důchodu. Pro dobu placení příspěvků platí, že pojištěná doba musí činit nejméně 36 kal. měsíců a nesmí být delší než 60 kal. měsíců, přičemž dobu 36 kal. měsíců nelze v penzijním plánu snížit.

Podmínkou nároku na **výsluhovou penzi** je placení příspěvků klienta po dobu nejméně 15 let. Přesný počet těchto měsíců pak stanoví penzijní plán.

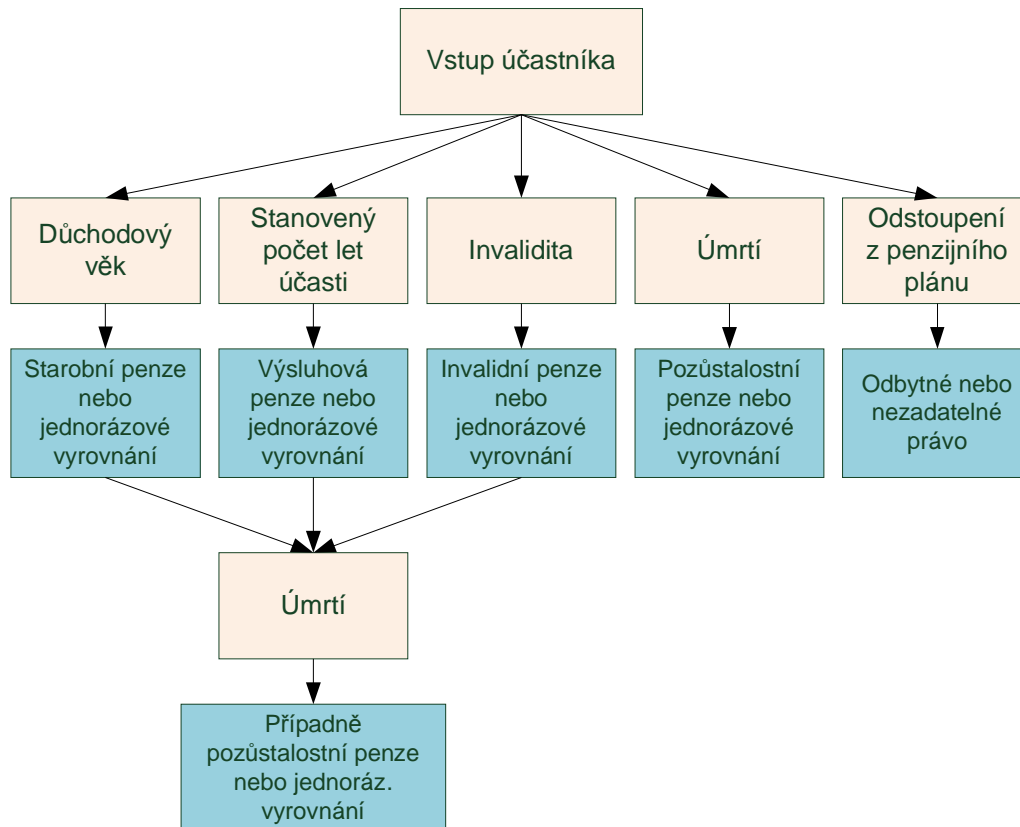
Podmínka na vyplacení **pozůstalostní penze** je kromě smrti klienta určení osob majících nárok na tuto penzi ve smlouvě o penzijním připojištění a splnění dalších podmínek stanovených penzijním plánem.

Výše penze se vypočítá specializovanými pojistně – matematickými metodami. Také záleží na tom, kolik určitý klient naspořil a jak hospodařil penzijní fond.

Pokud klient nechce penzi, může se rozhodnout pro **jednorázové vyrovnání**. Jednorázové vyrovnání máme upraveno ve smlouvě o penzijním pojištění a náleží klientovi pokud splní dané podmínky ve smlouvě.

**Odbytné** náleží klientovi, který platil příspěvky alespoň posledních 12 kalendářních měsíců, popřípadě kratší dobu stanovenou penzijním plánem, a jehož penzijní připojištění zaniklo, nebo fyzické osobě určené klientem ve smlouvě o penzijním připojištění, pokud klient zemřel. Výše odbytného se stanoví jako úhrn příspěvků zaplacených účastníkem a podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu odpovídajícího výši jím zaplacených příspěvků.

Schéma dávek v penzijním pojištění:



## **4.6. Ukončení penzijního připojištění**

Účastník penzijního připojištění může kdykoliv písemně smlouvu vypovědět. Penzijní plán přitom může stanovit výpovědní dobu, která začíná prvním dnem kalendářního měsíce po doručení výpovědi. Výpovědní doba stanovená fondem nesmí být delší než dva kalendářní měsíce. Penzijní fond je potom povinen nejpozději do 30 dnů ode dne doručení výpovědi písemně potvrdit přijetí výpovědi a sdělit klientovi datum zániku penzijního připojištění.

Pokud ovšem klient nechce ukončit penzijní připojištění, pouze by rád změnil penzijní fond, je možné ukončit penzijní připojištění výpovědí s převodem prostředků k jinému penzijnímu fondu.

### **4.6.1. Převod prostředků k jinému penzijnímu fondu**

Klienti mají nárok na převedení příspěvků včetně státního příspěvku a svého podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu do penzijního připojištění u jiného penzijního fondu, pokud s tím tento penzijní fond souhlasí. Toto platí pouze v případě, že klient neměl u starého penzijního fondu nárok na penzi a nebylo mu vyplaceno odbytné.

Pro uskutečnění převodu musí klient vyplnit a podepsat formulář obsahující výpověď stávajícímu penzijnímu fondu a k žádosti o převod prostředků přiložit souhlas nástupnického penzijního fondu.

Pojištěná doba u předchozího penzijního fondu je započítávána. Požádá-li účastník o převedení prostředků je penzijní fond povinen převést prostředky nejpozději do 3 měsíců ode dne zániku penzijního připojištění.

### **4.6.2. Přerušování penzijního připojištění**

Zákon o penzijním připojištění umožňuje také na určitou dobu penzijní připojištění přerušit. Tzn. klient má uzavřenu s penzijním fondem smlouvu, ale nemusí na ni v tomto období platit. Ovšem pozor, doba přerušování se nezapočítává do doby pojištění pro nárok na dávky.

Penzijní připojištění účastníka se přerušuje dnem, který uvedl účastník v oznámení o přerušování penzijního připojištění, nejdříve však prvním dnem kalendářního měsíce

následujícího po doručení písemného oznámení penzijnímu fondu. Účastník může penzijní připojištění přerušit, jen pokud

- platil příspěvky na penzijní připojištění po dobu 36 kalendářních měsíců, nebo
- platil příspěvky po dobu 12 kalendářních měsíců v případě každého dalšího přerušení penzijního připojištění u téhož penzijního fondu.

Přerušil-li účastník penzijní připojištění, má po dobu přerušení nárok na podíl na výnosech u penzijního fondu, u kterého penzijní připojištění přerušil.

#### **4.6.3. Výpověď smlouvy penzijním fondem**

Penzijní fond má právo vypovědět účastníkovi smlouvu o penzijním připojištění, ale jen v zákonem stanovených případech:

- účastník po dobu alespoň šesti kalendářních měsíců neplatil příspěvky,
- nesplnil-li účastník povinnosti vyplývající z penzijního plánu,
- při uzavírání smlouvy uvedl účastník nepravdivé údaje nebo zatajil rozhodné skutečnosti,
- pokud klient nesplňuje podmínky být účastníkem penzijního připojištění stanovené zákonem.

#### **4.6.4. Penzijní pojištění zaniká dnem:**

- ukončení výplaty poslední penze,
- výplaty jednorázového vyrovnání místo poslední penze,
- na kterém se účastník a penzijní fond písemně dohodli,
- ke kterému bylo účastníkovi penzijní připojištění vypovězeno,
- výplaty odbytného při zániku penzijního fondu,
- ukončení trvalého pobytu účastníka na území ČR,
- ztráty bydliště na území členského státu EU nebo ukončení účasti v důchodovém pojištění nebo ve veřejném zdravotním pojištění v České republice,
- úmrtí účastníka. [5]

## 5. Výhody a nevýhody penzijního připojištění

Penzijní připojištění je v současné době nejvýhodnější státem podporovanou formou spoření. Tento finanční produkt je podporován vysokými státními příspěvky a umožňuje využít výrazných daňových úlev pro jednotlivce i jejich zaměstnavatele.

### **Výhody:**

- státní příspěvek,
- úspora na daních,
- zhodnocení finančních prostředků, které nemůže být záporné,
- flexibilita, možnost kdykoliv provádět změny v penzijním připojištění,
- možnost volby způsobu výplaty naspořených prostředků při řádném ukončení smlouvy.

### **Výhoda pro zaměstnance**

Nárok na daňovou úlevu získává zaměstnanec, pokud bude platit za jedno zdaňovací období (většinou bývá kalendářní rok) více než 6000 Kč.

### **Výhoda pro zaměstnavatele**

Od 1.1.2008 je platná novela zákona, díky které může zaměstnavatel zaměstnancům přispívat ročně částkou až 24 000 korun. Tento příspěvek je pro zaměstnance osvobozen od daně z příjmu.

Tato dvě zvýhodnění budu dále rozebírat v praktické části.

### **Nevýhoda penzijního připojištění**

#### **Dlouhý časový horizont**

Za relativní nevýhodu penzijního připojištění lze považovat jeho dlouhý časový horizont. Potřebuje-li se klient z nějakého vážného důvodu urychleně dostat ke svým penězům a nesplňujete zákonné podmínky pro přiznání státního příspěvku, pak o tento příspěvek přijde. Zhodnocení úložek pak bude podstatně nižší.

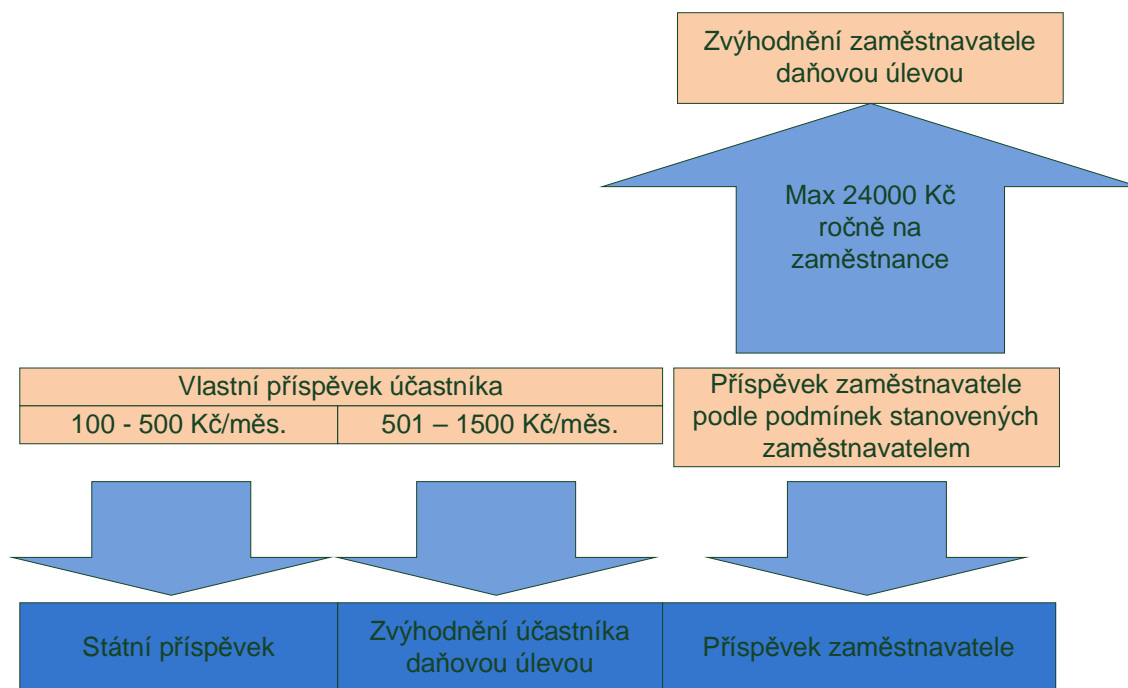
#### **Nízké zhodnocování prostředků**

Penzijní fond zhodnocuje úložky a státní příspěvky formou investic převážně do dluhopisů, peněžních poukázek, akcií a někdy i nemovitostí. Zpravidla se míra zhodnocení prostředků po odečtení provozních nákladů fondu pohybuje mírně nad inflací. To je poměrně slabý výsledek, zvláště ve srovnání s dlouhodobou výkonností akciových nebo smíšených

fondů. Příčinou jsou vysoké provozní náklady penzijních fondů, převážně vyplácené provize za získání klientů.

## 6. Příspěvky na penzijní připojištění

Skladba příspěvků na penzijní připojištění je znázorněna v následujícím grafu.



### 6.1. Příspěvek účastníka

Klient je povinen platit příspěvky po uzavření smlouvy o penzijním připojištění, kde si sjednal konkrétní výši, a to následující měsíc po měsíci, kdy smlouvu uzavřel. Výše příspěvku klienta se stanovuje na kalendářní měsíc a platí na delší období dopředu. Klient může měnit výši příspěvku, není fixně daná. Záleží na klientově aktuální finanční situaci. Může výši snížit, zvýšit nebo zažádat o přerušování nebo odklad placení. Abychom využili všech výhod na maximum je dobré přispívat optimální částkou 1 500 Kč měsíčně. Dostaneme tak maximální státní příspěvek a navíc si ze základu daně z příjmů můžeme odečíst 12 000 Kč za rok. Ale tím se budu podrobněji zabývat dále.

Zákon připouští, aby za klienta platil celý příspěvek nebo jeho část někdo jiný. Účastník je povinen tuto skutečnost předem písemně oznámit penzijnímu fondu. Za účastníka může platit příspěvky i jeho zaměstnavatel.

Penzijnímu fondu poskytuje Ministerstvo financí ze státního rozpočtu ve prospěch účastníků penzijního připojištění státní příspěvky. Výše státního příspěvku je odstupňována podle výše příspěvku účastníka. [3]

## **6.2. Státní příspěvek**

Státní příspěvek poskytuje Ministerstvo financí ze státního rozpočtu penzijnímu fondu. Výše je odstupňována podle tabulky níže, ale konkrétní částka závisí na naší výši příspěvku. Maximální státní příspěvek obdržíme, pokud budeme na penzijní připojištění platit měsíčně alespoň 500 Kč. Příspěvek je na konto účastníka připsován automaticky za každý řádně a včas zaplacený měsíční příspěvek.

Peníze, které na účet u penzijního fondu účastníci vloží, jsou fondem dále investovány. Pravidla investování určuje zákon a navíc podléhají státnímu doзору. Peníze účastníka se tedy zhodnotí i o podíl na zisku penzijního fondu.

### **Státní příspěvky:**

<b>Měsíční příspěvek účastníka</b>	<b>Měsíční státní příspěvek</b>
100 až 199 Kč	50 Kč + 40 % z částky nad 100 Kč
200 až 299 Kč	90 Kč + 30 % z částky nad 200 Kč
300 až 399 Kč	120 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 499 Kč	140 Kč + 10 % z částky nad 400 Kč
500 Kč a více	150 Kč

## **6.3. Případný příspěvek zaměstnavatele**

Příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění je výhodnější, než kdyby nám zaměstnavatel o stejnou částku navýšil mzdu. Neplatíme z něj totiž do stanoveného limitu sociální ani zdravotní pojištění a ani daň z příjmů. Některé firmy mají příspěvek na penzijní připojištění jako jeden z druhů benefitů nebo jako část svého motivačního programu.

## **6.4. Případný příspěvek dalších, tzv. třetích osob (rodičů, manžela/manželky apod.)**

Příspěvek dalších osob spolu s naším příspěvkem určuje výši státního příspěvku, který nám bude přiznán.



## **6.5. Výnosy z hospodaření fondu**

Peníze, které na účet u penzijního fondu vložím, fond za účelem zhodnocení investuje. Využívá investice s minimálním rizikem a stabilními výnosy: převážně státní cenné papíry, dluhopisy, akcie a termínované vklady. Pravidla investování navíc podléhají státnímu doзору, který vykonává ČNB.

Minimálně 85% ročního zisku fondu je každoročně rozděleno mezi klienty a připsáno na jejich účty. Příspěvky se tedy zhodnotí ještě o podíl na zisku penzijního fondu!

## 7. Daňové zvýhodnění

Peněžní plnění, které zaměstnavatel poskytuje za svého zaměstnance penzijnímu fondu, jehož penzijního připojištění je zaměstnanec účastníkem, znamená finanční zvýhodnění zaměstnance, a proto se toto plnění považuje za příjem ze závislé činnosti. Zaměstnanec z tohoto příjmu do konce roku 1999 odváděl daň z příjmů. Od zdaňovacího období roku 2000 je však příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění poukázán na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu, maximálně však do výše 5% vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, osvobozen od daně z příjmů a zaměstnanec odvádí daň z příjmů tedy jen z té částky, která přesahuje uvedený limit (dani z příjmů podléhá tudíž jen ta část, která přesahuje 5% uvedeného vyměřovacího základu).

Ve fázi placení příspěvků nedochází k žádným platbám daní, a to ani z výnosů z hospodaření penzijních fondů připsaných na účet připojištěných. Naopak ve fázi výplaty dávek již příjmy účastníka dani podléhají. Sazba činící v současnosti 15% je uvalována na připsané zhodnocení majetku na účastnickém účtu. Díky penzijnímu připojištění můžete ale platit nižší daně. Od základu daně z příjmu si lze odečíst část zaplacených příspěvků v daném roce.

### 7.1. *Daňové zvýhodnění pro zaměstnance*

Od zdaňovacího období roku 2000 platí dále úprava týkající se nezdanitelné části základu daně u poplatníka daně z příjmů. Podle zákona o daních z příjmů lze od základu daně z příjmů fyzických osob ve zdaňovacím období odečíst platbu příspěvků poplatníkem na penzijní připojištění uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků, zaplacených na penzijním připojištění poplatníkem ve zdaňovacím období, sníženému o částku 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období činí 12 000 Kč. Tato daňová úleva, která se týká všech poplatníků této daně (tj. nejen zaměstnanců), tak navazuje na podporu penzijního připojištění formou státního příspěvku. Státní příspěvek se poskytuje na příspěvek účastníka penzijního připojištění, který je limitován částkou 500 Kč měsíčně (na vyšší příspěvky účastníka již státní příspěvek nenáleží), tj. maximálně 6000 Kč ročně: nad tuto částku (až do 12 000 Kč ročně) pak náleží uvedená daňová úleva. Pokud příspěvky poplatníka nepřesáhnou za rok v úhrnu 6 000 Kč, daňová úleva mu nenáleží.

Zaměstnanec postupuje při dosažení daňové úlevy takto:

Uplatnění odpočtu ze základu daně není složité. Pokud máme na odpočet nárok, zašle nám penzijní fond potvrzení. Po skončení kalendářního roku penzijní fond automaticky zašle potvrzení o výši zaplacených příspěvků spolu s návodem, jak v tomto případě postupovat. Toto potvrzení by měl klient penzijního fondu dostat poštou nejpozději začátkem února.

Zaměstnanci nemusí vyplňovat daňové přiznání sami, odpočet za klienta může uplatnit zaměstnavatel. Stačí donést potvrzení o výši zaplacených příspěvků mzdové účtárně a to nejpozději do 15. února. Činí-li tak zaměstnanec poprvé je nutné přeložit také smlouvu o penzijním připojištění. Po ročním vyúčtování zaplacených záloh daně bude případný přeplatek vrácen a klient jej obdrží spolu s výplatou. [5]

## **7.2. Daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele**

Rovněž od zdaňovacího období roku 2000 platí daňové zvýhodnění zaměstnavatelů, kteří platí penzijnímu fondu příspěvky na penzijní připojištění za své zaměstnance. Za výdaj (náklad) vynaložený zaměstnavatelem se podle zákona o daních z příjmů považuje také příspěvek zaměstnavatele poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu. [3]

Příspěvky zaměstnavatele na penzijním připojištění se státním příspěvkem je do výše 24 000 Kč osvobozeno od daně z příjmů a pojistného.

Myslí se tím 24 000 Kč za všechny zaměstnanecké výhody. Je pouze na zaměstnavateli, jak s tím naloží. Zaměstnavatel může celých 24 000 Kč přispět jenom na penzijní připojištění nebo může částku rozdělit na dva produkty, kde druhým produktem je myšleno soukromé životní pojištění. Zaměstnavatel může přispívat i více, ovšem tento příjem již nebude pro zaměstnance daňově osvobozen. Platby nad 24 000 Kč se tak posoudí jako zdanitelný příjem ze závislé činnosti a z funkčních požitků, který musí zaměstnavatel zahrnout do úhrnu zúčtované mzdy zaměstnance za příslušný kalendářní měsíc, ve kterém budou tyto částky zaměstnavatelem uhrazeny. [5]

Příspěvek na penzijní připojištění lze uplatnit do daňových nákladů (výdajů) jen s využitím § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 zákona o daních z příjmů. To znamená, že zaměstnavatelé i když budou poskytovat svým zaměstnancům plnění do stanoveného limitu

(24 000), musí daňovou uznatelnost podložit zakotvením nároku zaměstnance vyplývajícím z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu, pracovní či jiné smlouvy. [5]

Následující tabulka ukazuje výši roční daňové úspory zaměstnavatele při různých sazbách daně z příjmů právnických osob, jak byly schváleny reformou pro následující roky:

Měsíční příspěvek	Roční příspěvek	Roční daňová úspora v jednotlivých letech	
		2009 (20 %)	2010 (19 %)
<b>300 Kč</b>	3600 Kč	720 Kč	684 Kč
<b>500 Kč</b>	6000 Kč	1200 Kč	1140 Kč
<b>1000 Kč</b>	12 000 Kč	2400 Kč	2280 Kč
<b>1500 Kč</b>	18 000 Kč	3600 Kč	3420 Kč
<b>2000 Kč</b>	24 000 Kč	4800 Kč	4560 Kč

Zdroj: [www.finance.cz](http://www.finance.cz)

Zaměstnavatel, který chce zvýšit příjem svého zaměstnance, má dvě možnosti:

- přímé navýšení hrubé mzdy nebo
- příspěvek na penzijní připojištění.

Jaký přínos z obou variant vyplývá, znázorňuje následující tabulka, ve které se zaměstnavatel rozhodne zvýšit příjem zaměstnance o 1000 Kč měsíčně (předpokládaný příjem 20 000 Kč v roce 2010).

	Navýšení hrubé mzdy	Příspěvek na penzijní pojištění
Zvýšení <b>hrubého</b> příjmu zaměstnance	<b>1000 Kč</b>	<b>1000 Kč</b>
<b>Měsíční náklady vynaložené zaměstnavatelem na zvýšení příjmu</b>		
Zdravotní pojištění	<b>90 Kč</b>	<b>0 Kč</b>
Sociální pojištění	<b>250 Kč</b>	<b>0 Kč</b>
Měsíční náklady na zaměstnance	<b>1340 Kč</b>	<b>1000 Kč</b>

<b>Roční náklady vynaložené zaměstnavatelem na zvýšení příjmu</b>		
Roční náklady na zaměstnance	<b>16 080 Kč</b>	<b>12 000 Kč</b>
Roční náklady na 50 zaměstnanců	<b>804 000 Kč</b>	<b>600 000 Kč</b>

Zdroj: [www.finance.cz](http://www.finance.cz)

Pokud zaměstnavatel zvolí příspěvek na penzijní připojištění namísto prostého navýšení hrubé mzdy o 1 000 Kč, ušetří ročně 4 080 Kč na jednoho zaměstnance.

### **7.2.1. Způsoby hrazení příspěvků zaměstnavatelem**

Platby příspěvků na penzijní připojištění zaměstnanců společnosti je možné zasílat dvěma způsoby:

- Individuální zasílání plateb je způsob, při němž jsou platby za jednotlivé zaměstnance zasílány jednotlivými převodními příkazy, respektive jednotlivými řádky hromadného příkazu k úhradě.
- Hromadné zasílání plateb, je způsob, při němž jsou platby za všechny zaměstnance zaslány v sumě jednou částku. Nezaměňovat s tzv. hromadným příkazem k úhradě. K takto zasláné platbě je vždy nutno dodat rozpis, tj. soupisu smluv, na němž má být tato částka rozúčtována. [5]

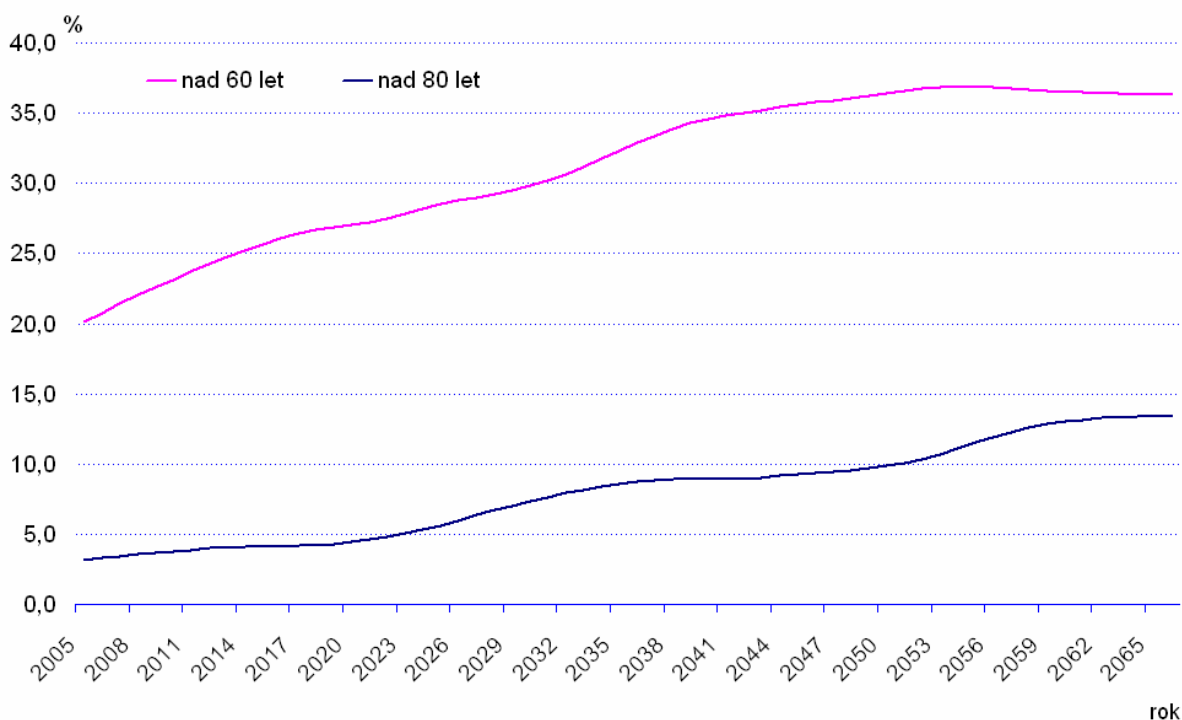
## 8. Důchodová reforma

Odchod do důchodu, invalidita a úmrtí živitele upravuje důchodová politika. Bohužel v důchodovém pojištění jsou již delší dobu patrné nedostatky, které jsou stále více patrné. Je potřeba neodkladná reforma. První etapa z celkových tří už je v platnosti.

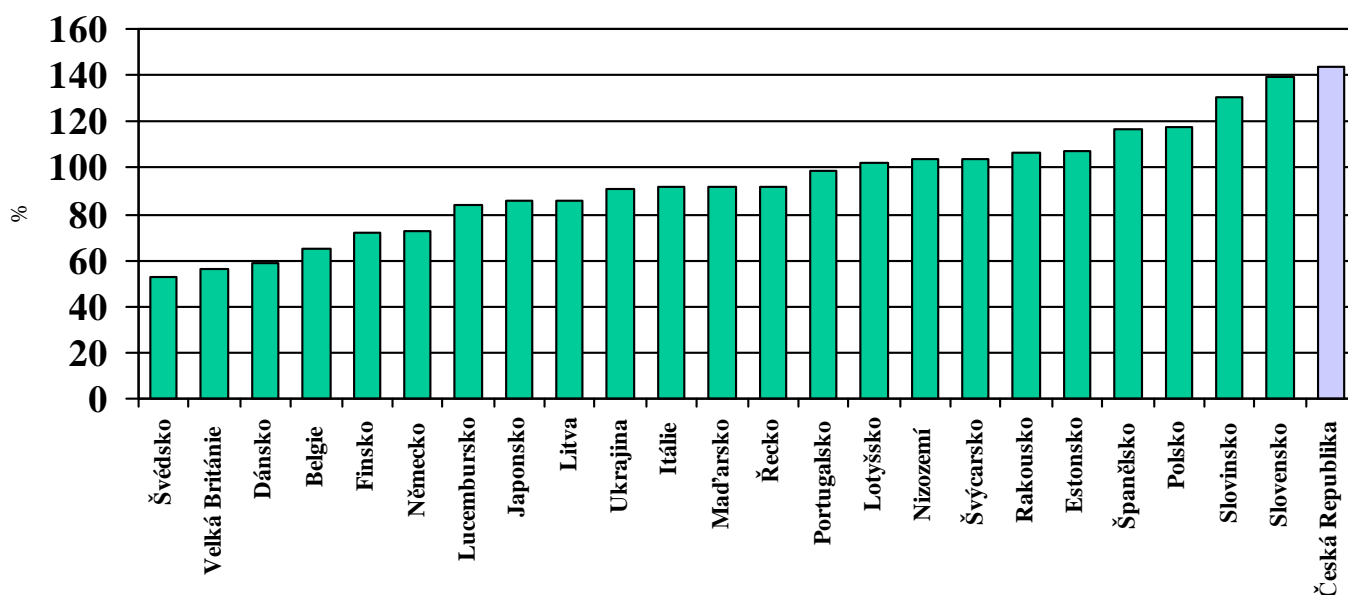
Současný důchodový systém nedokáže čelit dopadům demografického vývoje, kterými jsou především:

- prodlužující se střední délka života – u osob, které dosáhly 60 let, dojde do roku 2050 ke zvýšení o 6,5 roku (z 22,7 u nenarozených v roce 1945 na 29,2 u narozených v roce 1990)
- růst podílu starších osob na celkové populaci (podíl osob starších 60 let by se měl v následujících 50 letech zvýšit ze současných 20% na více než 35%)
- růst počtu důchodců při současném poklesu ekonomicky aktivních
- nízká porodnost – pohybující se na hranici 1,2 – 1,3 s předpokládaným růstem maximálně na hodnoty 1,7

Podíl osob ve vyšších věkových skupinách na celkové populaci



## Srovnání dynamiky stárnutí v letech 2000 - 2050



Základní důchodové pojištění je především v důsledku očekávaného demografického vývoje dlouhodobě finančně neudržitelné.[5]

**První etapa** - změna parametrických změn základního důchodového pojištění

**Druhá etapa** - změna financování základního důchodového pojištění a soukromých důchodů (penzijní připojištění, životní pojištění).

**Třetí etapa** – možnost volby pojištěnců částečně se vyvázat ze základního důchodového systému do soukromého systému

### Hrozící situace bez reformem

Výše jsem popsala důvody proč je reforma tak důležitá. Zde bych ráda ve stručnosti popsala, co by se mohlo stát bez reformy.

- 1) Možný vznik dluhové pasti v ČR.
- 2) Docházelo by k výraznému prohlubování deficitu důchodového systému.
- 3) Možná neschopnost ČR plnit závazky vůči Evropské unii – musí udržet vládní deficitp od úrovní 3% HDP.
- 4) Bylo by ohroženo přijetí Eura v požadovaném roce.

## 8.1. První etapa důchodové reformy

Hlavní navrhovaná opatření první etapy důchodové reformy:

- 1) Postupné prodloužení potřebné doby pojištění z 25let na 35let,
- 2) Přehodnocení definice invalidity

- Zavedení jediné invalidity ve třech stupních (místo současných plných a částečných invalidních důchodů) v závislosti na % omezení schopnosti výdělečné činnosti
  - i. I. stupeň – pokles mezi 35 – 49 %
  - ii. II. stupeň – pokles mezi 50 – 69 %
  - iii. III. stupeň – pokles o 70 % a více
- Výše invalidního důchodu se bude lišit získávaným procentem za rok pojištění
  - iv. I. stupeň – 0,5 % výpočtového základu
  - v. II. stupeň – 0,75 % (odpovídá současnému částečnému invalidnímu důchodu) výpočtového základu
  - vi. III. stupeň – 1,5 % (odpovídá současnému plnému invalidnímu důchodu) výpočtového základu
- U osob, které budou pobírat částečný invalidní důchod před účinností navrhované úpravy, bude jejich výše důchodu zachována

- 3) Nepovažovat dobu studia probíhající ode dne nabytí účinnosti do tohoto opatření za náhradní dobu pojištění
- 4) Rozšíření možností souběhu důchodu a výdělku (kromě „přesluhování“ i poloviční důchod a zvyšování důchodu při pobírání důchodu)

## **8.2. Úprava důchodového věku**

Úprava důchodového věku patří mezi nejdůležitější opatření z hlavních opatření, proto tomuto tématu věnuji celou podkapitulu:

5) Dlouhodobě účinnou obranou systému základního důchodového pojištění před neudržitelným deficitem nebo výrazným poklesem náhradového poměru je zejména přizpůsobování důchodového věku naději dožití, přičemž platná právní úprava v této věci je dlouhodobě neudržitelná. Pokud by se důchodový věk u mužů zastavil na 63 letech, zvýšila by se průměrná délka pobírání důchodu mezi roky 2015 a 2100 o více než 10 let (z 19 na 29 let) a v případě žen pak o více než 11 let (z 26 na 37 let) v období od roku 2010 do roku 2100). Zvyšování důchodového věku je nezbytnou podmínkou jakékoliv reformy. Další pokračování ve zvyšování důchodového věku se přitom v podstatě nedotkne osob starších 50 let, u nichž je vývoj důchodového věku stanoven již stávající právní úpravou. V roce 1995



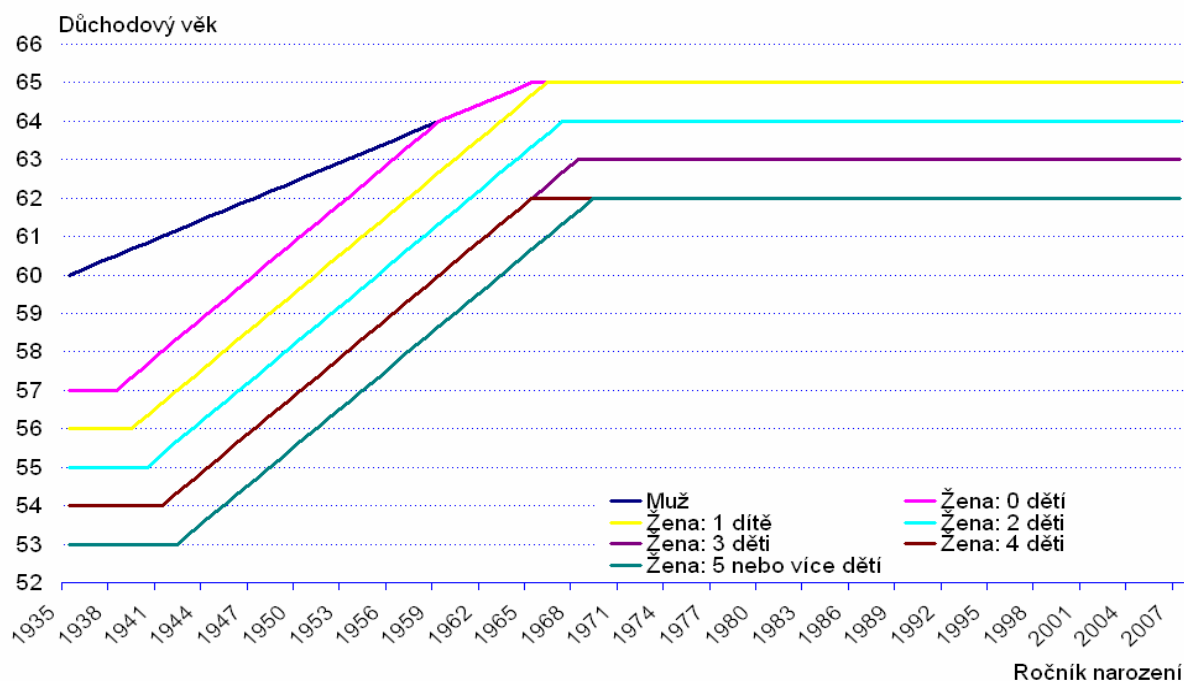
bylo novým zákonem o důchodovém pojištění zavedeno a v roce 2003 dále prodlouženo postupné zvyšování důchodového věku, a to na 63 let pro muže a na 59 až 63 let pro ženy podle počtu vychovaných dětí. Pokud se nyní navrhuje pokračovat ve zvyšování důchodového věku na 65 let pro muže, bezdětné ženy a ženy, které vychovaly jedno dítě a na 62 až 64 let pro ostatní ženy podle počtu vychovaných dětí, je třeba současně brát v úvahu, že jde opět v této věci jen o řešení na určitou dobu, které bude nutné v budoucnosti zase přehodnotit v závislosti na demografickém vývoji. Zvyšování důchodového věku v důchodových systémech je opatření, které je jako logická reakce na prodlužující se dobu dožití zaváděno s různou intenzitou i v zahraničí. Kromě prostého zvyšování je jasným trendem i postupné sblížení/sjednocování věkové hranice žen a mužů – tam kde ještě případně rozdílná věková hranice existuje. Růst důchodového věku se netýká pouze tzv. „nových“ členských zemí EU, ale i řady zemí bývalé EU15 i států mimo EU. Vzhledem k obecně vyšší naději dožití tam diskuse o zvyšování důchodového věku jde za horizont 65 let věku. Např. Německo již schválilo zvýšení na 67 let do roku 2029. Růst je patrný u Skandinávských zemí: Island a Norsko již dnes považují 67 let za standard, ve Finsku byla avizovaná debata o růstu z 65 let o dva až tři roky cca do roku 2050, v Dánsku by mělo k růstu na 67 let dojít do roku 2027. Koncepční úvahy ve Velké Británii doporučují růst na 68 let v horizontu let 2024 – 2044. V USA probíhá postupné zvyšování z 65 let na cílových 67 let (důchodový věk 67 let bude platit pro narozené v roce 1960 a později).

Odchod do důchodu:

Rok narození	muž	bezdětná žena	žena (1 dítě)	žena (2 děti)	žena (3 děti)	žena (4 děti)	žena (5 dětí a více)
1946	61+10	59+8	58+4	57	55+8	55+8	54+4
1947	62	60	58+8	57+4	56	56	54+8
1948	62+2	60+4	59	57+8	56+4	56+4	55
1949	62+4	60+8	59+4	58	56+8	56+8	55+4
1950	62+6	61	59+8	58+4	57	57	55+8
1951	62+8	61+4	60	58+8	57+4	57+4	56
1952	62+10	61+8	60+4	59	57+8	57+8	56+4
1953	63	62	60+8	59+4	58	58	56+8
1954	63+2	62+4	61	59+8	58+4	58+4	57
1955	63+4	62+8	61+4	60	58+8	58+8	57+4
1956	63+6	63	61+8	60+4	59	59	57+8
1957	63+8	63+4	62	60+8	59+4	59+4	58
1958	63+10	63+8	62+4	61	59+8	59+8	58+4
1959	64	64	62+8	61+4	60	60	58+8
1960	64+2	64+2	63	61+8	60+4	60+4	59
1961	64+4	64+4	63+4	62	60+8	60+8	59+4

Rok narození	muž	bezdětná žena	žena (1 dítě)	žena (2 děti)	žena (3 děti)	žena (4 děti)	žena (5 dětí a více)
1962	64+6	64+6	63+8	62+4	61	61	59+8
1963	64+8	64+8	64	62+8	61+4	61+4	60
1964	64+10	64+10	64+4	63	61+8	61+8	60+4
1965	65	65	64+8	63+4	62	62	60+8
1966	65	65	65	63+8	62+4	62	61
1967	65	65	65	64	62+8	62	61+4
1968	65	65	65	64	63	62	61+8
1969 a mladší	65	65	65	64	63	62	62

### Pokračování ve zvyšování důchodového věku



### 8.2.1. Důchodový věk a nezaměstnanost

Evropská komise (dále jen „EK“) vydala sdělení „Demografická budoucnost Evropy – od výzvy k příležitosti“, ve kterém reaguje na současný demografický vývoj v Evropě. Konstatuje, že stárnutí populace je nevyhnutelný důsledek vývoje, jehož základ je jednoznačně pozitivní – prodlužuje se očekávaná doba dožití a zlepšuje se zdravotní péče. Podle EK však nejsou současné politiky v dlouhodobém horizontu udržitelné, neboť nereflektují očekávaný pokles počtu obyvatelstva v aktivním věku a budoucí pokles veřejných

financí. Hlavní příčinou problémů není ani tak prodlužování doby dožití, jako spíše neschopnost současných politik přizpůsobit se nově vzniklé demografické realitě a neochota podnikatelské sféry a občanů změnit svoje postoje a návyky, především v oblasti chování na trhu práce. Členské státy pak musí spíše čelit problémům důchodových systémů nežli stárnutí občanů. Z této tabulky je zřejmé, že bude docházet k postupnému přechodu silných generací sedmdesátých let do vyšších věkových skupin, což vyvolá pokles počtu osob v nižších věkových skupinách (mezi roky 2005 a 2025 se počet osob ve věkové skupině 15 – 39 let sníží o zhruba 850 tis. osob, potom bude již pokles mírný), který bude částečně a dočasně kompenzován růstem ve věkové skupině 40 – 64 let (mezi roky 2005 a 2025 růst o zhruba 150 tis. osob), přičemž celkový počet osob v ekonomicky aktivním věku (15 – 64 let) bude klesat. Nicméně mezi roky 2035 a 2055 dojde k významnému poklesu počtu osob i ve věkové skupině 40 – 64 let, a to o zhruba 700 tis. osob.

**Tabulka 2. Počty osob v ekonomicky aktivním věku 15 – 64 let**

			2005	2015	2025	2035	2045	2055	2065
Muži	15 - 39	tis. osob	1905	1684	1491	1434	1412	1354	1330
	40 - 64	tis. osob	1728	1772	1829	1798	1562	1485	1463
	Celkem	tis. osob	3633	3456	3320	3232	2974	2839	2793
Ženy	15 - 39	tis. osob	1837	1626	1407	1328	1302	1246	1222
	40 - 64	tis. osob	1789	1803	1854	1823	1541	1432	1402
	Celkem	tis. osob	3626	3429	3261	3150	2843	2678	2624
Celkem	15 - 39	tis. osob	3743	3310	2898	2762	2713	2600	2552
	40 - 64	tis. osob	3517	3575	3683	3620	3104	2918	2865
	Celkem	tis. osob	7259	6885	6581	6382	5817	5518	5417

Zdroj: Demografická prognóza PřF UK, Burcin, Kučera, 2003.

### 8.2.2. Finanční dopad

Cílem navrhované úpravy je dále přizpůsobovat důchodový věk měnící se demografické situaci, a to především rostoucí střední délce života, která při nezměněných podmínkách důchodového věku vede k prodlužování průměrné doby pobírání starobního důchodu a v důsledku toho i k tlaku na růst celkových výdajů na důchody. Vazba ostatních věkových hranic na důchodový věk má za cíl zabránit dalšímu vytváření disproporcí mezi těmito hranicemi a důchodovým věkem v důsledku jeho zvyšování. Zároveň by měla být odstraněna jedna z nerovností mezi muži a ženami v základním důchodovém pojištění (sjednocení věku pro „trvalý“ nárok na vdovecké a vdovské důchody).

Soubor těchto opatření by měl vést ve středním a dlouhém horizontu ke snížení výdajů o zhruba 1,2 % HDP, z čehož zhruba 0,06 % HDP je úspora plynoucí z úpravy nároku na „trvalý“ vdovský a vdovecký důchod.

Dopad zvyšování důchodového věku (mld. Kč)

Rok	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Úspora výdajů	3,5	5,4	8,2	13,7	41,2	76,7
Zvýšení příjmů	0,1	0,3	1,4	2,7	12	30,5

Dopad zrušení doby studia jako náhradní doby pojištění v kombinaci se zvyšováním důchodového věku (mld. Kč)

Rok od účinnosti změny	1	2	3	4
Úspora výdajů	-0,8	-0,9	-0,4	0,6

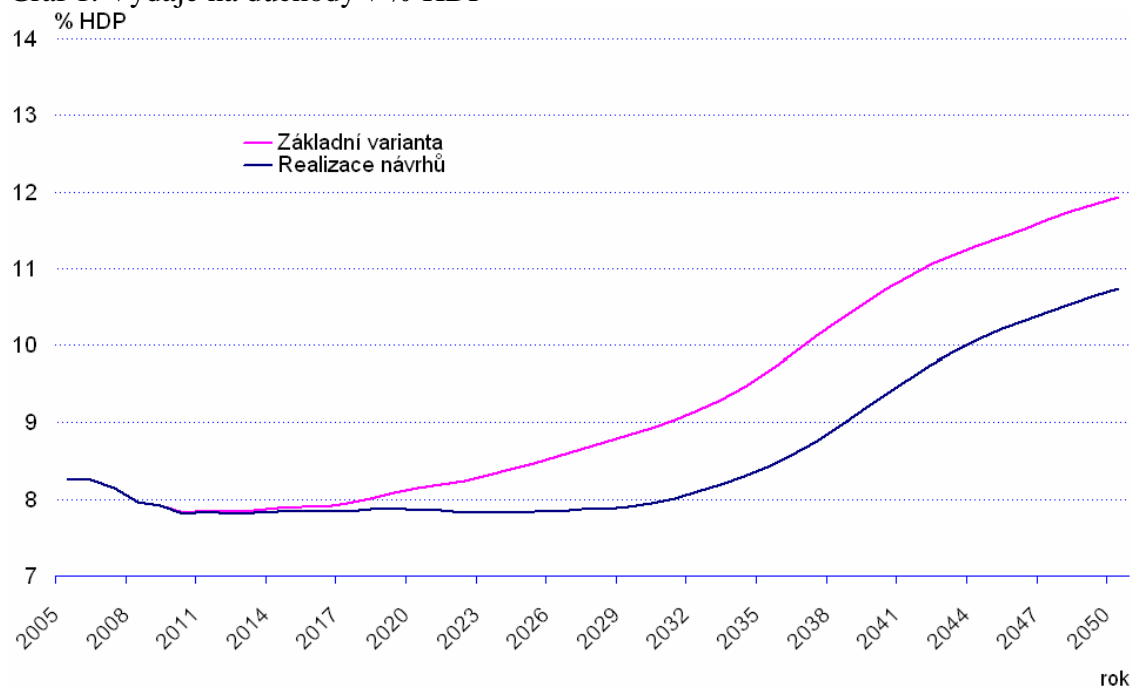
### 8.2.3. Analýza finančních dopadů některých navrhovaných změn

#### Celkové výdaje a saldo

Z grafu celkových výdajů na důchody (Graf 1) je patrné, že při aplikaci navrhovaných (a analyzovaných) opatření se celkové výdaje sníží, a to zhruba o 1,2 % HDP na konci sledovaného období v roce 2050.

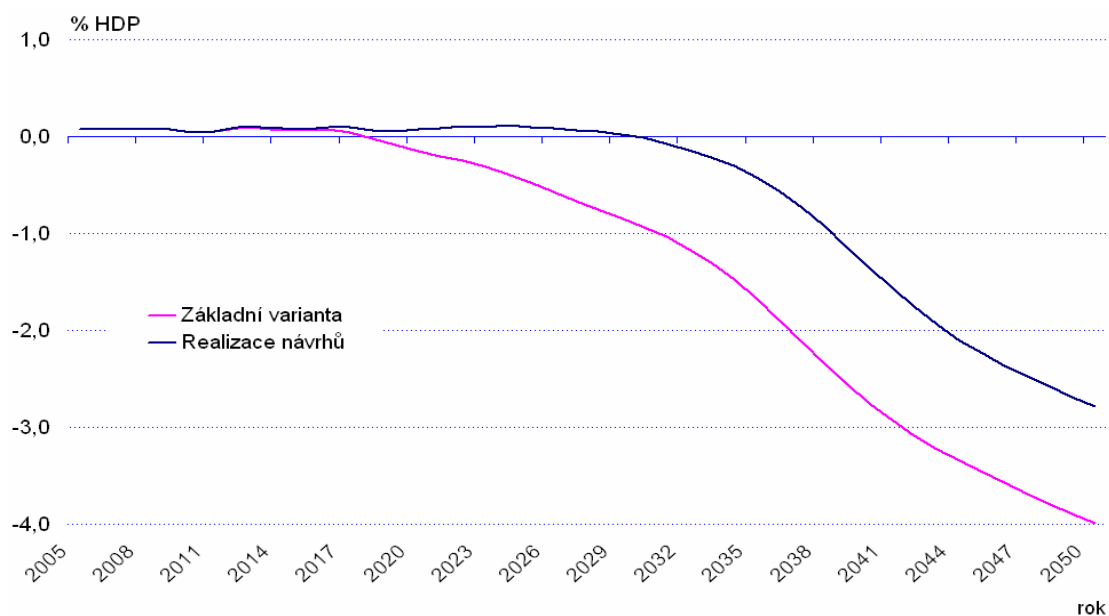
Očekávaný vývoj celkových výdajů na důchody je výrazně ovlivněn předpokladem valorizace vyplácených důchodů, kdy aplikace navrhovaných opatření vede v cílovém roce k výdajům na úrovni výrazně pod 11 % HDP. Vyšší valorizace než minimální vede k vyšším výdajům a ve svém důsledku k nerovnováze příjmů a výdajů již v krátkém a střednědobém horizontu.

Graf 1. Výdaje na důchody v % HDP



Graf 2. Saldo důchodového systému v % HDP

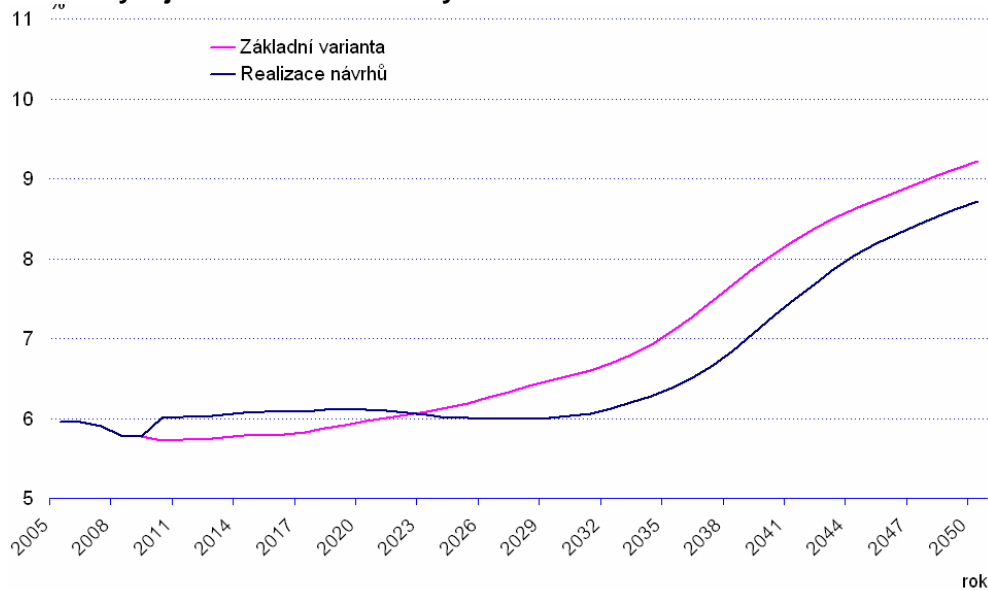
Naproti tomu kombinace navrhovaných (a analyzovaných) opatření v kombinaci s minimální valorizací umožní vyrovnat saldo důchodového systému až těsně za rok 2030 (Graf 2). Je zřejmé, že valorizace vyplácených důchodů provedené v letech 2006 a 2007 významně snížily očekávání na výdajové straně důchodového systému oproti výstupům provedeným výkonným týmem v roce 2005. Došlo ke snížení předpokládaných přebytků a zkrácení období předpokládaných přebytků o 5 let.



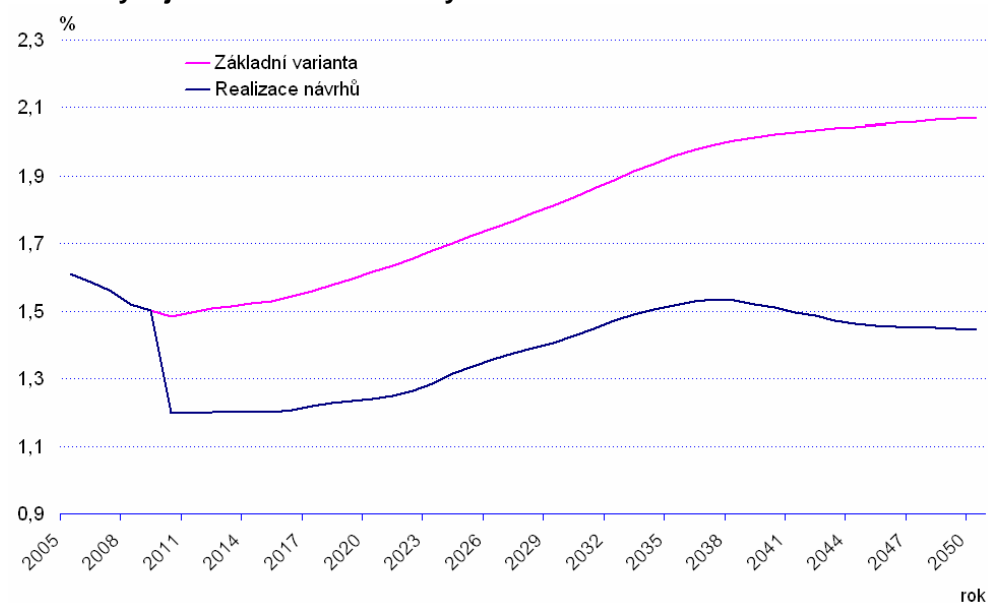
## Výdaje na starobní a invalidní důchody

Ve výdajích v těchto subsystémech se, kromě dalšího zvyšování důchodového věku, projeví navrhovaná „automatická“ změna plného invalidního důchodu na důchod starobní při dosažení věku 65 let. Toto opatření vede ke skokovému zvýšení výdajů na starobní důchody a odpovídajícímu snížení výdajů na důchody invalidní.

**Graf 3. Výdaje na starobní důchody v % HDP**



**Graf 4. Výdaje na invalidní důchody v % HDP**



Z grafů je patrné, že „přesun výdajů“ by v prvním roce účinnosti zákona činil zhruba 0,3 % HDP a v čase by se postupně zvyšoval, přičemž v roce 2050 by dosahoval 0,6 % HDP. Tento růst je dán rostoucím počtem osob s plným invalidním důchodem, které jsou starší 65 let. Ve

výdajích na invalidní důchody se začíná postupně pozitivně projevovat zavedení třístupňové invalidity.

### **8.3. Druhá etapa důchodové reformy**

Druhá etapa důchodové reformy má spočívat v oddělení majetku penzijních fondů a účastníků systému dobrovolného důchodového připojištění, včetně možnosti poskytovat různě zaměřené penzijní plány. Dále ve zvýšení motivace k vyšším příspěvkům, ve vyšší participaci zaměstnavatelů, v podpoře čerpání doživotních penzí z penzijního připojištění, ve vytvoření rezervního důchodového fondu a ve zřízení samostatné kapitoly státního rozpočtu pro financování důchodového pojištění. V souvislosti s ekologickou daňovou reformou bude vyřešeno její propojení s financováním důchodů a dojde k snížení sazby pojistného v rozsahu výnosu ekologických daní. Minimální příjmy důchodců ve výši životního minima budou garantovány.

I zde jsou opět hlavní opatření, která se budou projednávat:

**1) Rezervní důchodový fond** – Základní průběžně financovaný systém důchodového pojištění (příjmy z pojistného a výdaje na důchody, včetně nákladů důchodové služby) zůstane součástí státního rozpočtu, a nositeli důchodového pojištění budou orgán státní správy. Jde jednoznačně o nejvhodnější metodu zajištění „rezervního fondu“, tj. mechanismu tvorby a užití rezervy vlastních zdrojů státu ve prospěch důchodové reformy.

**2) Oddělení majetku penzijních fondů od majetku účastníků** - Pro transformaci bude jasně vymezeno, který majetek je vlastnictvím společnosti a který účastníků penzijního připojištění. Cílem transformace je dále zprůhlednit hospodaření, umožnit vyšší výnosnost a vyšší bezpečnost uložení prostředků účastníků.

**3) Podpora čerpání doživotních penzí z penzijního připojištění** – Je nutné zvážit, jakým způsobem může stát zásadně podpořit čerpání doživotních penzí v systému penzijního připojištění. Často se objevuje návrh na sankcionování výběru jednorázového vyrovnání místo penze. Je třeba si ale uvědomit, že tato dávka je již sankcionována oproti penzi, a to v dodatečném zdanění příspěvku zaměstnavatele, který často dosahuje nezanedbatelných částek.

Pokud tedy bude mít stát zájem na motivování účastníků, aby si zvolili doživotní penzi, kterou bude v novém systému zabezpečovat pojišťovna, nezbyvá než účastníky

motivovat pozitivně a to buď daňově nebo navýšením státního příspěvku například. v podobě bonusu, který by účastník obdržel s požádáním o výplatu tohoto druhu dávky.

Vzhledem k tomu, že je žádoucí přestup co největšího počtu účastníků ze stávajícího systému do nového systému penzijního připojištění, bude nutné zvážit, zda státní podporu pro výběr doživotní penze nezavést jen pro účastníky v novém systému. Jinak by splnění těchto dvou cílů, tedy motivace k výběru doživotní penze a zavedení nového systému penzijního připojištění bylo obtížné naplnit.

**4) Motivace k vyšším příspěvkům účastníka a zaměstnavatelů** – Prostor pro zvýšení motivace k vyšším příspěvkům na penzijní připojištění se stáním příspěvkem lze dále hledat zejména v podpoře čerpání pravidelných penzí a v omezení výběru jednorázového vyrovnání pomocí snížené sazby daně pro vyplácené penze nebo jejich úplné osvobození. Je však třeba upozornit, že jakékoliv kroky jak v daňové oblasti, tak co se týká změn poskytování státního příspěvku, které by měly směřovat k motivaci k vyšším příspěvkům účastníků a zaměstnavatelů, budou mít určité rozpočtové dopady, které je nutné vždy analyzovat současně s formulováním jednotlivých variant řešení.

#### **Shrnutí druhé etapy:**

Nový model fungování penzijního připojištění přinese možnost lepší reakce na potřeby účastníků prostřednictvím výběru z několika investičních profilů (např. podle věku či averze účastníka k riziku), jenž by měl rovněž přinést v dlouhodobém horizontu vyšší než v současnosti dosahované zhodnocení prostředků účastníků, a tím je i motivovat ke spoření vyšších částek. Současná výše naspořené částky účastníků u penzijních fondů je také příliš malá na to, aby poskytovala smysluplnou výplatu pravidelné doživotní penze. I to je jedním z důvodů, proč účastníci ve velké většině vybírají své naspořené prostředky formou jednorázového vyrovnání, což však v sobě nese prvek zabezpečení na stáří. I z tohoto důvodu je vhodné znovu zavést možnost výplaty penze na dobu určitou, jež by pomohla účastníkům překlenout např. období mezi dovršením věku stanoveného pro vznik nároku na starobní penzi z penzijního připojištění (60 let) a věkem odchodu do starobního důchodu (1. pilíř, průběžný systém), jež bude dosahovat 65 a více let (v závislosti na penzijní reformě). V případě doživotních penzí by měli účastníci možnost po ukončení spořicí fáze (po dovršení 60 let věku) si za své úspory zakoupit doživotní penzi u libovolné životní pojišťovny na trhu, což dále posiluje prvek konkurence u tohoto produktu.



Změna systému penzijního připojištění přinese účastníkům následující výhody:

- 1) Obecně možnost volby, jakým způsobem chce účastník své prostředky zhodnocovat s tím, že bude regulováno automatické přesunutí do méně rizikových fondů s blížící se dobou nároku na výplatu penze. To by mělo ve výsledku přinášet vyšší zhodnocení vložených prostředků.
- 2) Omezení rizik vymahatelnosti prostředků v případě úpadku penzijní společnosti.
- 3) Zachování příspěvkového charakteru systému.
- 4) Znovuzavedení penze na dobu určitou, kde při předčasném úmrtí příjemce této penze bude nevyčerpaná část součástí dědictví.

Výše uvedené skutečnosti by měly být dostatečnou motivací pro účastníky, aby zvážili přechod na nový systém penzijního připojištění.

Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že současný systém je založen na implicitní garanci tzv. nezáporného zhodnocení prostředků účastníků. Ve své podstatě však tato podmínka vede k příliš konzervativnímu způsobu investování, a tedy i menším výnosům. Absence podobné garance v novém systému přinese větší volatilitu, ale i možnost vyšších výnosů a zároveň nabídku různých investičních profilů pro různé (např. věkové) skupiny účastníků. Účastník však ponese investiční riziko. Zároveň je třeba vyzdvihnout skutečnost, že přechod na nový systém bude ze strany stávajícího účastníka dobrovolný, tj. účastník bude moci zůstat u svého penzijního fondu, který bude fungovat za současných podmínek.

Co se týká problematiky motivace v systému penzijního připojištění, je pravděpodobné, že změny ve výši a způsobu vyplácení státního příspěvku, i motivace v podobě daňových úlev, budou mít dopad na státní rozpočet. Bude nutné posoudit, které nástroje motivace jsou účinnější, a zda nedat přednost jenom jednomu z nich.

Na základě uvedených informací gestor požádá předsedu vlády o zařazení nového zákona o penzijním připojištění, který rozpracuje výše navržené řešení problematiky oddělení majetku vytvořením tzv. paralelního systému se zapojením životních pojišťoven pro fázi poskytování doživotních penzí, do Plánu legislativních prací vlády.

## 8.4. Třetí etapa důchodové reformy

Třetí etapa má řešit rozčlenění zdrojů pro příjmy ve stáří s možností volby pojištěnců k částečnému vyvázání se (opt-out) ze základního příspěvkově financovaného důchodového pojištění do soukromého spořicího systému .

Naspořená částka má být po ukončení spoření převedena do pojišťovny, která zajistí výplatu penze. To v případě, že klient nepožádá o jednorázovou výplatu.

Pojištěncům bude dána možnost volby, zda jejich důchod bude plynout pouze ze základního důchodového pojištění (průběžné příspěvkové financování - tzv. 1. pilíř) nebo částečně i ze soukromého spořicího způsobu (tzv. 2. pilíře) financování důchodového systému.

Pojištěnci si tedy budou volit, jaké budou zdroje financování jejich budoucích důchodů .

Současný zdroj penzí je zřejmý. Je to průběžné financování. Do něj pojištěnec a jeho zaměstnavatel odvádí celkem 28 % z hrubého příjmu. Z toho 6,5 % odvádí zaměstnanec. Pokud bude chtít pojištěnec vstoupit do dobrovolného spořicího programu, zvýší se mu pojistné odváděné státu o 2 procentní body. Pojistné odváděné státu celkem bude tak 30 %, ale z toho stát odvede do penzijního fondu vybraného pojištěncem 6 %.

Při splnění podmínek nároku na důchod by byl přiznán důchod z 1. pilíře, snížený z důvodu účasti ve II. pilíři, a vlastní důchod vypočtený na základě výnosu investice ze 2. pilíře. Vzniká zde otázka: Je to výhodné?

V prvé řadě je to výhodné pro stát. Požadavky penzijního systému na důchody budou nižší. Při zhoršení demografického vývoje tak bude možné zachovat současné poměry důchodu a průměrné mzdy.

Výhody pro pojištěnce jsou ovlivněny mnoha faktory, z nichž některé (životní) nelze ovlivnit a jiné (snížení důchodu vypláceného v 1. pilíři) nejsou ještě známy.

Velmi důležité budou penzijní plány nových fondů. Také by bylo vhodné znát potenciální výnosnost fondů a průběh inflace.

Pokud si naplánujeme bezkonfliktní vývoj, lze za 20 let naspořit částky uvedené v tabulce.

<b>Roční výnos</b>	<b>Spoření 2 000 Kč/20 let</b>	<b>Výše penze</b>	<b>Spoření 3 000 Kč/20 let</b>	<b>Výše penze</b>
4 %	783 640 Kč	4 063 Kč	977 540 Kč	5 068 Kč
6 %	1 148 123 Kč	5 959 Kč	1 432 210 Kč	7 425 Kč

Výpočty podle kalkulačky PFČS

Hodnota 2 000 Kč odpovídá spoření v případě [opt-outu](#) se mzdou 33 333 Kč. Vyšší částka počítá s větší spoluúčastí klienta nebo s příspěvkem od zaměstnavatele. Penze přes 5 000 Kč by již nepochybně znamenala příjemné přilepšení.

Otázkou zůstává, o kolik nižší bude penze poskytovaná z průběžného financování. Bude to  $4/28$ , tj.  $1/7$ , nebo  $1/4 - 1/3$ , protože o tu  $1/7$  se sníží procentní základ? Spíše to druhé. To znamená snížení průměrného důchodu o dva až tři tisíce korun.

Investovat v nových penzijních fondech bude ovšem možné i bez aplikace opt-outu. Mimo jiné při přechodu ze současných konzervativně investujících fondů.

Rizika souvisí s penzijními fondy. Půjde o start zcela nového systému a těžko bude někdo prognózovat, zvláště po posledních zkušenostech, jaké výnosy lze očekávat. Jak velká budou rizika ztrát? Jak bude celý systém zabezpečen proti dlouhodobějšímu poklesu výnosů? Vyšší ztráty by v okamžiku odchodu do důchodu mohly celou historii spoření zcela zdevalvovat.

Otevřená je také otázka inflace. Co když si stát vzpomene, že bude právě vyšší inflací řešit své finanční problémy? A inflace se u dlouhodobějších investic projevuje velmi nepříjemně.

Je příliš mnoho otázek a málo odpovědí. Idea je nepochybně dobrá. O tom, jak bude ve skutečnosti naplněna, se dozvíme za několik let. Ti, kteří mohou toto zásadní rozhodnutí odložit, budou ve výhodě. Nepůjdou do neznáma. Ale jedno platí již nyní a zcela nezpochybnitelně. Zlaté pravidlo investování: „*Finančníci nabízejí řešení, klient nese riziko.*“

[12]

## 9. Platba příspěvků a výplata dávek v penzijním připojištění

Místo termínů *pojistné* a *pojistné plnění* je v rámci penzijního pojištění zvykem užívat termíny *příspěvky* a *dávky*.

*Příspěvky* znamenají platbu účastníka do daného penzijního plánu, *dávky* znamenají výplaty z daného penzijního plánu.

Možnosti výplat *dávek* jsou tyto:

- *starobní penze* – podmínkou jejího vyplacení je dosažení důchodového věku
- *výsluhová penze* – podmínkou jejího vyplacení je dosažení stanového počtu let účasti na penzijním plánu
- *invalidní penze* – podmínkou jejího vyplacení je přiznání invalidity
- *pozůstalostní penze* – podmínkou jejího vyplacení pozůstalým je úmrtí účastníka
- *jednorázové vyrovnání* – lze obvykle volit místo výplaty jednotlivých penzí
- *odbytné* – je vrácení dosud zaplacených příspěvků (plus případného výnosu) při odstoupení účastníka z penzijního plánu.

### 9.1. Výše měsíční doživotní penze

Výše měsíční doživotní penze se vypočítá podle vzorce:

$$\frac{1}{12} * \frac{S}{\ddot{a}_{x+u}^{(12)} + D_1 (A_{x+u}^{(12)} * \ddot{a}_{k_1}^{(12)}) + D_2 (\ddot{a}_{k_2}^{(12)} - \ddot{a}_{x+u;k_2}^{(12)}) + D_3 (\ddot{a}_{y+s}^{(12)} - \ddot{a}_{x+u,y+s}^{(12)})}, \text{ kde}$$

$S$  = částka, ze které se počítá výše penze (stav účtu účastníka na příslušnou penzi ke dni výpočtu),

$x + u$  = přesný věk účastníka ( $x$  je věk v dokončených letech a  $u$  zlomek posledního roku věku), který bude příjemcem penze,

$y + s$  = přesný věk oprávněné osoby ( $y$  je věk v dokončených letech a  $s$  zlomek posledního roku věku), která bude příjemcem doživotní pozůstalostní penze,

$D_1$  = příznak sjednání pozůstalostní penze na dobu určitou (když je sjednaná,  $D_1 = 1$ , jinak  $D_1 = 0$ ),

$D_2$  = příznak sjednání garance minimální doby výplaty (když je sjednaná,  $D_2 = 1$ , jinak  $D_2 = 0$ ),

$D_3$  = příznak sjednání doživotní pozůstalostní penze (když je sjednaná,  $D_3 = 1$ , jinak

$D_3 = 0$ ),

$k_1$  = doba pobírání pozůstalostní penze (musí být zadáno, když  $D_1 = 1$ ),

$k_2$  = doba garance minimální doby výplaty penze (musí být zadáno, když  $D_2 = 1$ ).

## 9.2. Podílové zvýšení penze

Ve stanovený den se vypočítá nová měsíční penze zvýšená o případné podílové navýšení penze:  $P + P_z$ , kde  $P$  je výše dosud vyplácené penze a  $P_z$  je navýšení penze vypočítané na základě nových parametrů podle vzorce:

$$\frac{1}{12} * \frac{\max(0; S_1^+) + \max\left[0; \frac{i_{skut} - i}{i_{skut}} S_2^+\right]}{\ddot{a}_{x+u+z}^{(12)} + D_1 \left(A_{x+u+z}^{(12)} * \ddot{a}_{k_1}^{(12)}\right) + D_2 \left(\ddot{a}_{k_2-z}^{(12)} - \ddot{a}_{x+u+z:k_2-z}^{(12)}\right) + D_3 \left(\ddot{a}_{y+s+z}^{(12)} - \ddot{a}_{x+u+z, y+s+z}^{(12)}\right)}, \text{ kde}$$

$S_1^+$  = částka zdrojů, které dosud nebyly zahrnuty do výpočtu penze, a nejedná se o připsané zhodnocení vzniklé v době vyplácení penze,

$S_2^+$  = částka zdrojů, které dosud nebyly zahrnuty do výpočtu penze a jedná se o zhodnocení vzniklé v době vyplácení penze,

$i_{skut}$  = hodnota skutečné míry zhodnocení v roce, za který je podíl na výnosech hospodaření připsán,

$z$  = čas uplynulý od data, ke kterému byla penze poprvé vypočtena, do výpočtu navýšení;

ostatní symboly mají stejný význam jako výše.

## 9.3. Význam aktuárských symbolů

Věk pojistné osoby se počítá s přesností na dny (jako rozdíl aktuálního kalendářního data a data narození). Základní jednotkou všech výpočtů je jeden rok. Pro výpočet délky období se používá evropský standard 30/360 (31. den měsíce se interpretuje jako 30.). Protože penze se vyplácí měsíčně, nabývají veličiny  $k_1$ ,  $k_2$  a  $z$  pouze hodnot, jež jsou násobkem jedné dvanáctiny (tj, měsíce).

1)  $\ddot{a}_{x+u}^{(12)} = \frac{1}{12} * \sum_{t=0}^{\infty} v^{\frac{t}{12}} * \frac{t}{12} p_{x+u}$  je počáteční hodnota předlhučního doživotního důchodu vypláceného 12krát ročně ve výši  $\frac{1}{12}$  od věku  $x + u$ .

2)  $\ddot{a}_k^{(12)} = \frac{1}{12} * \frac{1-v^k}{1-v^{\frac{1}{12}}}$  je počáteční hodnota předlhučního důchodu vypláceného 12krát ročně

ve výši  $\frac{1}{12}$  po dobu  $k$  let; jeli  $k \leq 0$ , pak  $\ddot{a}_k^{(12)} = 0$ , pokud je  $i = 0$ , je  $\ddot{a}_k^{(12)} = \max(0; k)$ .

3)  $\ddot{a}_{x+u;k}^{(12)} = \frac{1}{12} * \sum_{t=0}^{k*12-1} v^{\frac{t}{12}} * \frac{t}{12} p_{x+u}$  je počáteční hodnota předlhučního důchodu vypláceného

12krát ročně ve výši  $\frac{1}{12}$  od věku  $x + u$  doživotně, maximálně však po dobu  $k$  let; je-li  $k \leq 0$ ,

pak  $\ddot{a}_{x+u;k}^{(12)} = 0$ .

4)  $A_{x+u}^{(12)} = \sum_{t=0}^{\infty} v^{\frac{t+1}{12}} * \frac{t}{12} p_{x+u} * \frac{1}{12} q_{x+u+\frac{t}{12}}$  je počáteční hodnota doživotního pojištění pro případ

smrti od věku  $x + u$  s výplatou jednotkového plnění na konci měsíce pojistného roku, ve kterém došlo k úmrtí.

5)  $\ddot{a}_{x+u,y+s}^{(12)} = \frac{1}{12} * \sum_{t=0}^{\infty} v^{\frac{t}{12}} * \frac{t}{12} p_{x+u} * \frac{t}{12} p_{y+s}$  je počáteční hodnota předlhučního důchodu

vypláceného 12krát ročně ve výši  $\frac{1}{12}$  po dobu, po níž žijí oba z dvojice pojištěných osob,

které byly při zahájení výplat ve věku  $x+u$  a  $y+s$ .

6)  $i$  je technická úroková míra použitá pro výpočet prvního výměru penze (musí platit  $i \geq 0$ ); tato úroková míra je vyhlášována představenstvem společnosti.

7)  $v = \frac{1}{1+i}$  je odúročitel.

8)  ${}_a p_{x+b}$  je pravděpodobnost, že osoba, která se dožila přesného věku  $x+b$ , nezemře před dosažením věku  $x+b+a$  ( ${}_1 p_x = p_x$ ).

9)  ${}_a q_{x+b} = 1 - {}_a p_{x+b}$  je pravděpodobnost, že osoba, která se dožila přesného věku  $x+b$ , zemře před dosažením věku  $x+b+a$  ( ${}_1 q_x = q_x$ ).

Pro celé  $x \geq 0$ ,  $a \geq 0$  a  $0 \leq b \leq 1$  platí

$${}_a P_{x+b} = \frac{1 - (a+b) \cdot q_x}{1 - b \cdot q_x} \quad \text{pro } a+b \leq 1, \quad {}_a P_{x+b} = \frac{1 - q_x}{1 - b \cdot q_x} \cdot {}_{a-1+b} P_{x+1} \quad \text{pro } a+b > 1;$$

k výpočtům se používají  $q_x$  určené na základě úmrtnostních tabulek vydávaných ČSÚ s přihlédnutím k očekávanému vývoji úmrtnosti účastníků penzijního fondu.

#### **9.4. Výpočet pozůstalostní penze typu B**

Pozůstalostní penze typu B se vypočte podle vzorce

$$DPB = SP / M$$

DPB = výše měsíční pozůstalostní penze typu B

SP = celkový zůstatek osobního účtu zemřelého účastníka

M = doba (v měsících) sjednaná pro výplatu pozůstalostní penze typu B (10)

Z hlediska příspěvků a dávek se penzijní plány dělí na 2 základní skupiny:

- příspěvkově definovaný penzijní plán
- dávkově definovaný penzijní plán

#### **9.5. Příspěvkově definovaný penzijní plán**

Výše dávek je zde určena úhrnem zaplacených příspěvků včetně případného podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu.

V tomto případě se pracuje obvykle s osobními konty. Osobní konto je podíl účastníka na penzijním fondu určený úhrnem jeho příspěvků a zhodnocením těchto příspěvků. Osobní konto potom slouží jako základ pro výpočet dávek neboli penzí.

Zatímco výše osobního konta účastníka vzniká jednoduše akumulací daných příspěvků včetně jejich příslušného investičního zhodnocení, metody pro výpočet výše dávky se mohou pohybovat od jednoduchého vydělení osobního konta určitým počtem let až po různé pokročilé algoritmy využívané v komerčním životním pojištění.

**Příklad:**

- účastníkovi náleží výplata starobní penze ve věku 60 let
- jeho osobní konto v tomto momentu činí 460 000 Kč
- výpočet měsíční penze může být různý:
- podle horní věkové hranice (např. 80 let)

$$\circ p = \frac{460000}{12 \cdot (80 - 60)} = 1917 \text{ Kč} - \text{pravidelně vyplácená měsíční penze od 60 do}$$

80 let tak bude činit 1917 Kč

- pomocí střední délky života (předpokládejme, že střední délka života 60 letého muže v ČR je 17,59)  ${}^{\circ}e_{60} = 17,59$ )

$$\circ p = \frac{460000}{12 \cdot {}^{\circ}e_{60}} = \frac{460000}{12 \cdot 17,59} = 2179 \text{ Kč}$$

- pomocí přístupu převzatého od životních pojišťoven s technickou úrokovou mírou 2,4%

$$\circ p = \frac{460000}{12 \cdot \ddot{a}_{60}} = \frac{460000}{12 \cdot 14,27025} = 2686 \text{ Kč}$$

- $\ddot{a}_{60} = 14,27025$  je jednotková počáteční hodnota předlhučního doživotního důchodu 60letého muže v ČR v roce 2004 při technické úrokové míře 2,4%.

- ve všech případech je nutno zdůraznit, že pracujeme s vyšší počátečních výplat penze, která však může vzhledem k podílům na výnosech hospodaření fondu ještě značnou dobu od zahájení výplat nezanedbatelně narůstat.
- oblíbený přístup v praxi je každoroční aktualizace penze dle skutečné aktuální hodnoty osobního konta

## 9.6. Dávkově definovaný penzijní plán

Oproti příspěvkově definovanému penzijnímu plánu se zde naopak na základě výše dávky předem stanovené podle určitých pravidel počítá odpovídající výše příspěvku. Přitom vyměření dávky může být např. plošné, vzhledem k průměrnému platu, vzhledem k poslednímu průměrnému platu, apod. Mluví se o tzv. *vyměřovacích vzorcích* pro dávky.

V dávkově definovaném penzijním plánu je nutno pracovat s určitou pravděpodobností, ve kterém momentě aktivní účastník přejde do stavu, kdy mu bude penze vyplácena (za běžných okolností dosažení důchodového věku, jinak přiznání invalidity, apod.).

Protože v praxi jsou obvykle jak vyměřovací vzorce pro dávky, tak kalkulované příspěvky vztahovány k výši platů a protože výše platů se v delších časových horizontech zásadním způsobem mění, používají se v současnosti pro vlastní výpočty počítačově orientované metody respektující očekávaný platový vývoj.



**Příklad:**

Úkolem je vyměřit starobní penzi 65letému účastníkovi, který do příslušného penzijního plánu vstoupil ve věku 30 let. Celkový kumulovaný indexovaný plat u něho činil 5 040 000 Kč (indexací se rozumí vyjádření platů za jednotlivé minulé roky v současných relacích) a ve věku 64 let (resp. 60 až 64) měl průměrný indexovaný měsíční plat 24 000 Kč (resp. 20 000 Kč). Uvažujme následující typy vyměřovacích vzorců pro starobní penzi:

- a) měsíční starobní penze je tvořena za každý rok účasti částkou 200 Kč
- b) roční starobní penze je tvořena za každý rok jednou padesátinou průměrného ročního platu počítaného za celou dobu účasti
- c) měsíční starobní penze představuje 40 % průměrného indexovaného měsíčního platu v posledním roce před penzí
- d) měsíční starobní penze je tvořena za každý rok účasti jednou padesátinou průměrného indexovaného měsíčního platu počítaného za posledních 5 let před penzí

výpočet:

a)  $p = 200 \cdot 35 = 7000 \text{ Kč};$

b)  $1/50 \cdot \text{průměrný roční plat} \cdot 35 = 1/50 \cdot \text{kumulovaný indexovaný plat} =$   
 $= 1/50 \cdot 5\,040\,000 = 108\,000 \text{ Kč ročně (tj. } p = 8\,400 \text{ Kč);}$

c)  $p = 0,4 \cdot 24\,000 = 9\,600 \text{ Kč};$

d)  $p = 1/50 \cdot 20\,000 \cdot 35 = 14\,000 \text{ Kč.}$

## 10. Výnosnost penzijních fondů v ČR

Penzijní fondy se rády chválí tím, jaké mají zisky, zajímavé výnosy a kolik přibýlo klientů. Bohužel pravda je jiná. Zisky byly zajímavé zhruba před deseti lety, kdy skutečně docházelo k zhodnocení až o deset procent. Ale nyní, v posledních pěti letech, dochází k reálnému zhodnocení pouze o jedno procento. Částečně je na vině inflace, ale také vytrvalý pokles výnosů. Navíc letošní průměrná reálná ztráta tyto „výnosy“ prakticky nuluje.

Název fondu	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aegon PF	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	3,5
Allianz PF	-	-	8,9	9,1	6	3,8	4,36	3,71	3	3	3	3,11	3,05	3
ČSOB PF Progres	-	16,4	8	10,9	7,7	5,62	3,9	4,26	4,3	5,3	5	2,3	2,4	0,02
ČSOB PF Stabilita	10,4	10,9	10,3	10,02	6,1	4,2	3,2	3	2,3	4,3	4	2,75	2,4	0,05
Generali PF	10,3	10,61	14,6	11,4	5,3	3,6	4,6	4,1	3	3	3,81	3,74	4,1	2
Hornický PF	0	3,47	7,84	7,7	4,41	2,04	2,37	3,24	2,44	3,08	4,79	-	-	-
ING PF	12,8	12,1	11	9,34	6	4,4	4,8	4	4	2,5	4,2	3,6	2,5	0,04
PF České pojišťovny	10,3	9,2	9,6	9,72	6,6	4,5	3,8	3,2	3,1	3,5	3,8	3,3	2,4	0,4
PF České spořitelny	4	8,1	9,05	8,33	4,4	4,2	3,8	3,5	2,64	3,74	4,03	3,04	3,07	0,4
PF Komerční	9,44	8,36	9,1	9,5	7,2	4,89	4,4	4,63	3,4	3,5	4	3	2,33	0,58
Winterthur PF (AXA PF)	12,8	11,45	11,2	10,1	6,5	4,1	4,25	3,41	3,36	3,1	3,7	2,5	2,2	0
Zemský PF	11,8	7	7	7	7	5,01	4,6	4,11	4,01	4,38	4,6	4,58	-	-
Průměrný výnos	10,23	9,76	9,69	9,37	6,11	4,21	4,01	3,74	3,23	3,58	4,08	3,19	2,9	1
Inflace dle ČSÚ	9,1	8,8	8,5	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3
Reálný výnos	1,13	0,96	1,19	-1,33	4,01	0,31	-0,69	1,94	3,13	0,78	2,18	0,69	0,1	-5,3

Zdroj: Investujeme.cz

V uplynulém roce žádný z fondů nepřipsal svým klientům reálný zisk. Přestože některé fondy výjimečně připsaly svým klientům výnos i několik procent, inflace ve výši 6,3% spolehlivě vymazala i tyto pokusy. Průměrný reálný připsaný výnos -1,77% (připsané

výnosy mínus inflace) za posledních pět let není důkazem toho, že by penzijní fondy ochránily investice svých klientů.

Největší penzijní fondy přinesly klientům za rok 2008 výnosy těsně nad nulou, průměrná inflace přitom činila 6,3 procenta. Větší zhodnocení měly pouze fondy Generali se dvěma procenty, Allianz se třemi procenty a Aegon se 3,5 procenta. Aegon jej podle odborníků dosáhl za cenu výrazných dotací ze strany akcionáře, Allianz a Generali to dokázaly díky konzervativnějšímu investování, když měly během loňského roku zanedbatelný podíl akcií. [5]

V prognózách do budoucna se odborníci liší. Například prezident Asociace penzijních fondů Jiří Rusnok předpokládá, že se v roce 2010 bude dařit lépe než v roce 2009. Výnosy by měly být vyšší a měly by pokrýt průměrnou inflaci. Zhodnocení penzijních fondů se budou podle něj pohybovat od nuly do více než tři procent a budou mezi nimi velké rozdíly.

Oproti tomu závěr článku Daniela Kuchty moc optimisticky nezní: Jelikož ani v letošním roce nevypadá situace na trzích a v ekonomice nijak růžově, kladný rozdíl mezi připsanými výnosy a inflací očekávat s velkou pravděpodobností nemůžeme. A při mizerných výnosech i v dobách, kdy se trhům daří, se budou tyto ztráty těžce dohánět. Při pohledu na výpočty přibližných výnosů reálných fondů je jasné, že ne jeden fond (respektive jeho akcionáři) v posledním roce musel vylepšování výkonnosti, případně alespoň připsání nuly, zadotovat sám a v příštích letech si to od klientů vezme zpátky. [11]

### **10.1. Náklady příštích období**

Náklady příštích období výrazně ovlivňují zhodnocení prostředků a výnosnost účastníků penzijního připojištění v příštích letech.

Náklady příštích období (NPO) představují umořování provizí vyplacených na získání či přetažení nových klientů. Čím jsou tyto náklady nižší stejně jako další administrativní náklady, tím větší lze očekávat reálný výnos pro klienta. Nejnižší náklady příštích období vykazují PF České spořitelny, Allianz PF a Generali PF.

Různé penzijní fondy mohou používat různé metodiky rozpouštění nákladů příštích období vzhledem k výnosům svých klientů.

Metodiku předepisující umoření nákladů příštích období do 4 let po uzavření smlouvy používají fondy jejichž auditorem je společnost Deloitte (například PF ČS). Tato metodika odpovídá více zdravému způsobu hospodaření než metodika, kterou uplatňují fondy

auditované společností KPMG. Tato metodika umožňuje náklady po celou dobu trvání smlouvy, maximálně však 15 let (například PF ČP, ING).

Penzijní fond	Počet účastníků	Prostředky účastníků v tis. Kč	Absolutně	Relativně vůči prostředkům účastníků	Prostředky účastníků/NPO	NPO na účastníka v tis. Kč
AEGON PF	97 283	2 148 000	451 080	21,00%	4,76	4,64
ČSOB PF Progres	296 921	8 128 000	349 504	4,30%	23,26	1,18
PF České pojišťovny	1 160 915	47 812 000	1 051 864	2,20%	45,45	0,91
PF Komerční banky	498 168	27 140 000	651 360	2,40%	41,67	1,31
AXA PF	526 744	33 139 000	762 197	2,30%	43,48	1,45
ING penzijní fond	442 259	22 726 000	454 520	2,00%	50,00	1,03
ČSOB PF Stabilita	424 933	16 697 000	367 334	2,20%	45,45	0,86
Generali PF	46 168	2 120 000	57 240	2,70%	37,04	1,24
Allianz PF	143 275	7 959 000	103 467	1,30%	76,92	0,72
PF České spořitelny	833 512	32 351 000	129 404	0,40%	250,00	0,16
Celkem za odvětví	4 470 178	200 220 000	4 377 970	2,19%	618,03	0,98

Ve výše uvedené tabulce je zobrazen podíl nákladů příštích období vzhledem k celkovým prostředkům účastníků. Z uvedeného je vidět, že suverénně nejvyšší podíl nákladů příštích období má penzijní fond AEGON.

Vliv nákladů příštích období na reálný roční výnos klienta zkusím ukázat na následujícím příkladu.

Data jsou z roku 2009. Předpokládejme rozpouštění NPO podle metodiky fondů auditovaných společností Deloitte, tzn. rozpuštění NPO během čtyř let po uzavření smlouvy. V tabulce je uveden průměrný roční výnos jednotlivých fondů a částka NPO na jednoho účastníka. Reálný zisk je ziskem po odečtení NPO. Pro jednoduchost jsem odečetla jednu čtvrtinu NPO (rozpuštění během čtyř let).

Nutno podotknout, že celý příklad zobrazuje pouze zprůměrovaná data. Účastník, na kterého se budou rozpouštět NPO, je účastníkem v prvních čtyřech letech od podpisu smlouvy. Na svém osobním účtu tedy zatím nemá nastřádáno téměř nic, co by se mu mohlo zhodnocovat výnosem fondu. Proto je jeho čistý zisk v tomto období tvořen pouze zápornou hodnotou NPO (Objem výnosů je zatím zanedbatelný).

Penzijní fond	NPO na účastníka v Kč	Zisk v roce 2009	Zisk na klienta v Kč	Zisk po odečtení NPO
AEGON PF	4 637	0,00%	0	-1 159
ČSOB PF Progres	1 177	1,10%	301	7
PF České pojišťovny	906	1,40%	577	350
PF Komerční banky	1 308	0,30%	163	-163
AXA PF	1 447	2,40%	1 510	1 148
ING penzijní fond	1 028	0,10%	51	-206
ČSOB PF Stabilita	864	1,60%	629	413
Generali PF	1 240	2,80%	1 286	976
Allianz PF	722	3,40%	1 889	1 708
PF České spořitelny	155	1,50%	582	543
Celkem za odvětví	979	1,46%	654	409

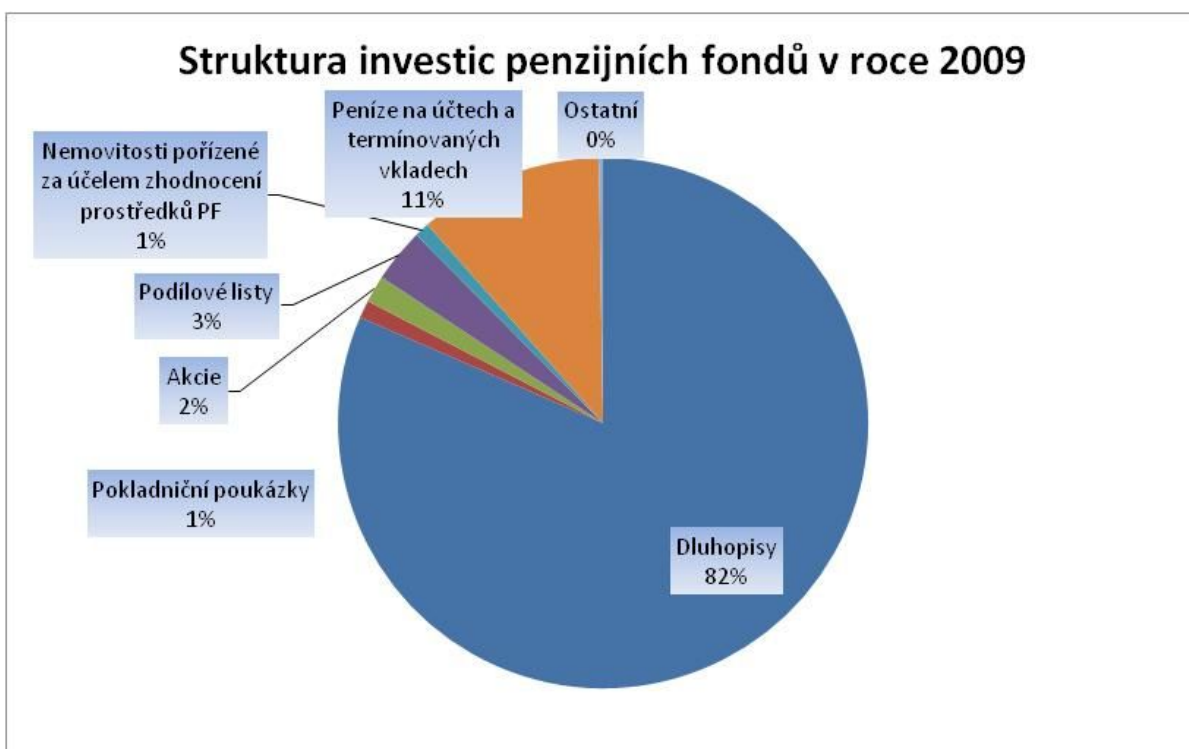
## 11. Struktura investic penzijních fondů

Struktura investic penzijních fondů (jejich portfolio) se během času může měnit v závislosti na aktuální „náladě“ na trzích různých investičních nástrojů – akcie, dluhopisy, apod.

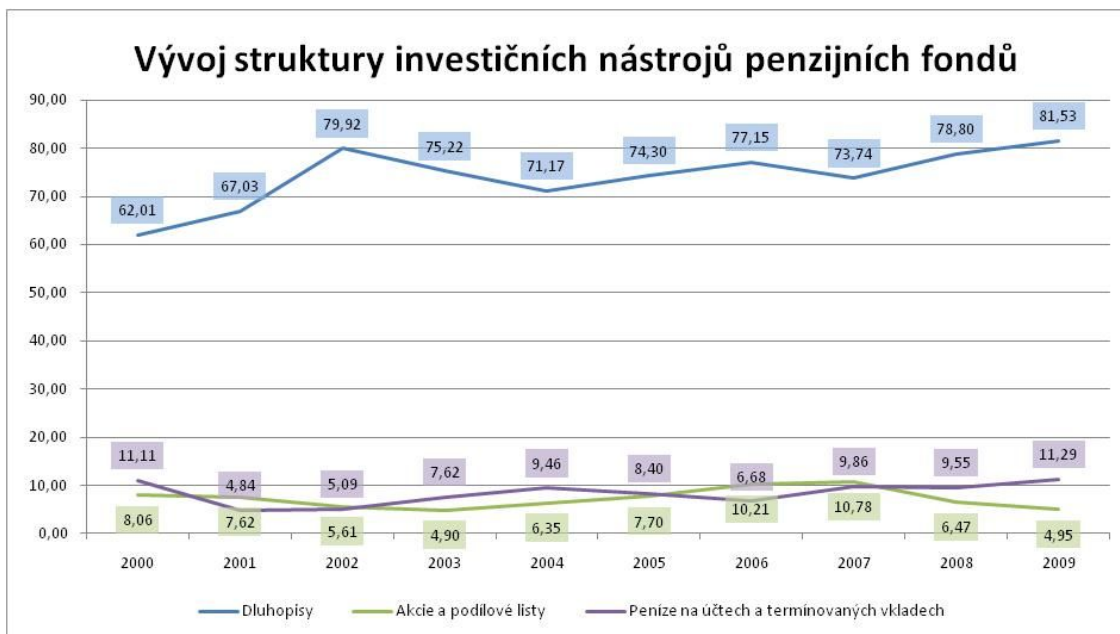
Penzijní fondy mají za cíl uchovat hodnotu peněz, které do nich klienti vložili a tuto hodnotu pokud možno ještě zvýšit. Jak známo, nejvyššího potenciálního zisku je možné dosáhnout na akciovém trhu, avšak tato potenciální ziskovost je doprovázena značným rizikem.

Na opačném pólu investičních nástrojů stojí peníze na účtech a termínovaných vkladech. Ty znamenají téměř stoprocentní jistotu, avšak také nulový zisk (případný zisk s největší pravděpodobností nevyrovná ani znehodnocení peněz inflací).

V následujícím grafu je znázorněna průměrná struktura investic penzijních fondů v roce 2009:



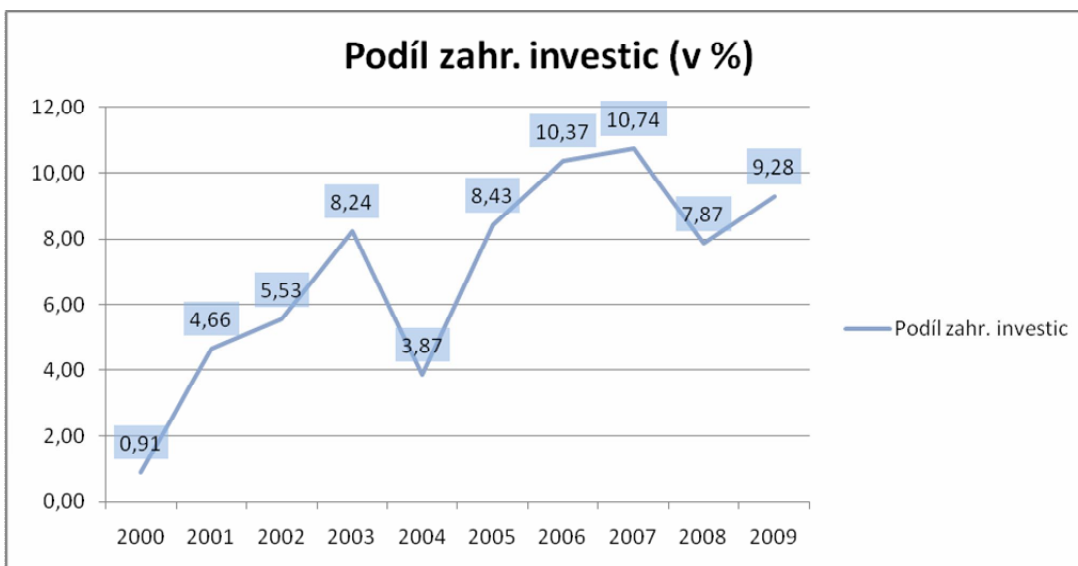
Vývoj procentuálního podílu jednotlivých investičních nástrojů na celkovém portfoliu investic penzijních fondů je zobrazen na následujícím grafu:



Z uvedeného grafu vyplývají následující skutečnosti:

- v dlouhodobém hledisku roste podíl dluhopisů
- vývoj podílu akcií (Akcie a podílové listy) a hotovosti (Peníze na účtech a termínovaných vkladech) jde obvykle ve vzájemně opačném směru. Jestliže roste podíl akcií, klesá podíl hotových peněz a naopak. Tento vývoj poměrně věrně odráží vývoj na akciových trzích. Je vidět, že v posledních dvou letech, kdy národní i celosvětová ekonomika prochází krizí, výrazně klesl podíl akcií (téměř na minimum v celém sledovaném období) a naopak vzrostl podíl peněz na účtech a termínovaných vkladech (na maximum ve sledovaném období)

Za zajímavý považují také vývoj podílu zahraničních investic na celkových investicích penzijních fondů. Tento vývoj zobrazuje níže uvedený graf:



Za zajímavé považuji v grafu následující:

- nárůst podílu zahraničních investic po roce 2004, kdy Česká Republika vstoupila do Evropské unie a celkově se tak usnadnilo investování v zahraničí
- zajímavý je propad podílu zahraničních investic v roce 2004. Ten je způsoben jednak změnou struktury investic u velkých fondů (PF České Pojišťovny, PF České Spořitelny), které snížily podíl svých investic v zahraničí a jednak ukončením činnosti penzijního fondu ABN AMRO PF, který do roku 2003 měl 31,4% svých investovaných prostředků investovaných v zahraničí.

V dnešní nejisté době se dá očekávat, že fondy budou nadále své investice směřovat spíše do těch prostředků, které nabízejí vyšší jistotu na úkor ziskovosti. Jestliže však bude nálada na investičních trzích očekávat konec ekonomické krize a začátek ekonomického růstu, mohl by naopak začít stoupat podíl potenciálně ziskových akcií.



## 12. Ukázky výpočtů v penzijním připojištění

Uvedme příklad, který se zabývá daňovou úlevou jak z pohledu zaměstnance, tak hlavně z pohledu zaměstnavatele. Příklad je detailně popsán v knize [9].

Zadání: Je pan Josef Novák, který pobírá mzdu 12 000 Kč. Dodatečné náklady zaměstnavatele s jeho zaměstnáním (sociální a zdravotní pojištění) představují 4 200 Kč.

Výplatní páska vypadá následovně:

Hrubá mzda	12 000	
Povinné odvody zaměstnance		
Zdravotní pojištění	540	4,5 %
Sociální pojištění	1 080	6,5 %
Superhrubá mzda	16 080	
Záloha na daň	2 412	15 %
Sleva na poplatníka	2 070	
Záloha na daň	342	
Čistá mzda	10 038	
Povinné odvody zaměstnavatele		
Sociální pojištění	3 000	25 %
Zdravotní pojištění	1 080	9 %
Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele celkem	16 080	

Vznikají zde dvě varianty:

1. přímé navýšení mzdy
2. budeme se podrobně zabývat ekonomickými souvislostmi spojenými s poskytováním příspěvku na penzijní připojištění. Pro jednotnost podmínek volíme hodnoty vždy ve výši 2 000 Kč měsíčně (maximální výše daňově uznatelných zaměstnaneckých výhod je 24 000 Kč ročně na jednoho zaměstnance).

	1. varianta	2. varianta
Hrubá mzda zaměstnance (výchozí hodnota)	12 000	12 000
Hrubá mzda (po přidání 2 000 Kč)	14 000	12 000
Příspěvek na osobní konto účastníka připojištění	x	2 000
Sociální zabezpečení 6,5 % - zaměstnanec	910	780
Zdravotní pojištění 4,5% - zaměstnanec	630	540
Sociální zabezpečení 25% - zaměstnavatel	3 500	3 000
Zdravotní pojištění 9% - zaměstnavatel	1 260	1 080
Superhrubá mzda	18 760	16 080
Daň	2 814	2 412
Slevy	-2 070	-2 070
Záloha	744	342
Čistá mzda	11 716	10 338
Daňově uznatelné výdaje na zaměstnance	18 760	18 080

Dále provedeme srovnání finančního efektu variant jedna a dvě pro zaměstnance a zaměstnavatele:

Porovnání variant přímého zvýšení hrubé mzdy či zvýšení příjmu formou příspěvku na penzijní připojištění:

Varianta zvýšení příjmu	Čistý příjem zaměstnance	Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele
1) Přímé zvýšení hrubé mzdy	11 716	18 760
2) Příspěvek na penzijní připojištění	12 338	18 080
Přínos pro zaměstnance a pro zaměstnavatele	622	-680
	Zvýšení příjmů	Úspora nákladů

Závěr k uvedenému případu je jednoznačný: pokud se zaměstnavatel rozhodne svému zaměstnanci zvýšit jeho příjem místo zvýšení mzdy poskytnutím stejně vysoké částky (tj. vždy 2 000 Kč měsíčně) v podobě příspěvku na penzijní připojištění, ušetří tím zaměstnavatel 680 Kč. Finanční efekt pro zaměstnance ve zvýšení jeho příjmu je v měsíčním vyjádření shodou okolností podobný, neboť činí 622 Kč. (9)

Z výše uvedeného příkladu je patrné, že příspěvek na penzijní připojištění je výhodný jak z hlediska zaměstnance, tak i z hlediska zaměstnavatele. Proto mnoho zaměstnavatelů nabízí některou formu zaměstnaneckých výhod jako součást svého mzdového nebo i motivačního systému.

## 13. Modelové příklady

V této kapitole budu ilustrovat průběh penzijního připojištění na modelových příkladech. Pro tyto příklady uvažujme o čtyřech hypotetických osobách. Celková míra zúročení ve všech příkladech činí 2,5 % a použili jsme na všechny příklady stejný model.

### 13.1. Pan Novák

Pan Novák si platí 500 Kč na penzijní připojištění. Stát mu při této výši přispívá 150 Kč. Dále panu Novákovi přispívá zaměstnavatel částkou 2 000 Kč. Panu Novákovi je nyní 30 let a podle první fáze důchodové reformy půjde do důchodu v 65 letech, takže bude platit 35let penzijní připojištění. Za tu dobu naspoří viz tabulka níže.

#### Vstupní informace - výše měsíčního příspěvku

##### Výše měsíčního příspěvku (Kč)

Účastník a 3. osoba	500
Zaměstnavatel	2 000
Státní příspěvek	150

Předpoklad zhodnocení (%)	2,5
Doba placení (roky)	35

##### Převedené prostředky (Kč)

Účastník a 3. osoba	0
Zaměstnavatel	0
Státní příspěvek	0

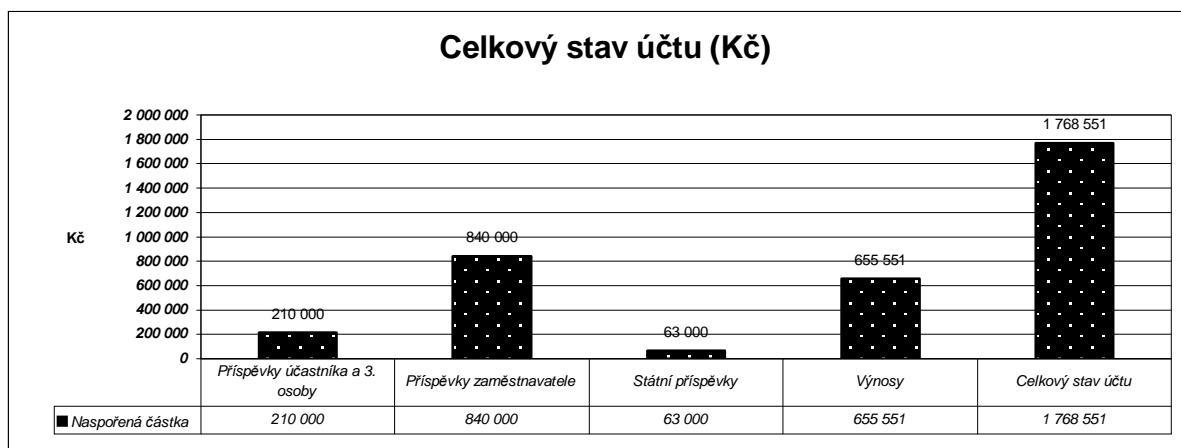
#### Výstupní informace - Výpočty jsou pouze orientační

##### Celkový stav účtu (Kč)

Příspěvky účastníka a 3. osoby	210 000
Příspěvky zaměstnavatele	840 000
Státní příspěvky	63 000
Výnosy	655 551
Celkový stav účtu	1 768 551

##### Dávky po zdanění

Základ pro penzi	1 768 551
Jednorázové vyrovnání	1 544 218
Odbyté	1 449 678



### 13.2. Paní Vomáčková

Paní Vomáčková si spoří na penzijní připojištění částku 100 Kč. Od státu dostává 50 Kč. Dále její zaměstnavatel přispívá částkou 500 Kč. Paní Vomáčkové je nyní 50 let a do důchodu půjde už v 59 letech, jelikož má 5 dětí. Paní Vomáčková si spoří pouhých 9 let (začíná si spořit od nyní).

*Vstupní informace - výše měsíčního příspěvku*

**Výše měsíčního příspěvku (Kč)**

Účastník a 3. osoba	100
Zaměstnavatel	500
Státní příspěvek	50

Předpoklad zhodnocení (%)	2,5
Doba placení (roky)	9

**Převedené prostředky (Kč)**

Účastník a 3. osoba	0
Zaměstnavatel	0
Státní příspěvek	0

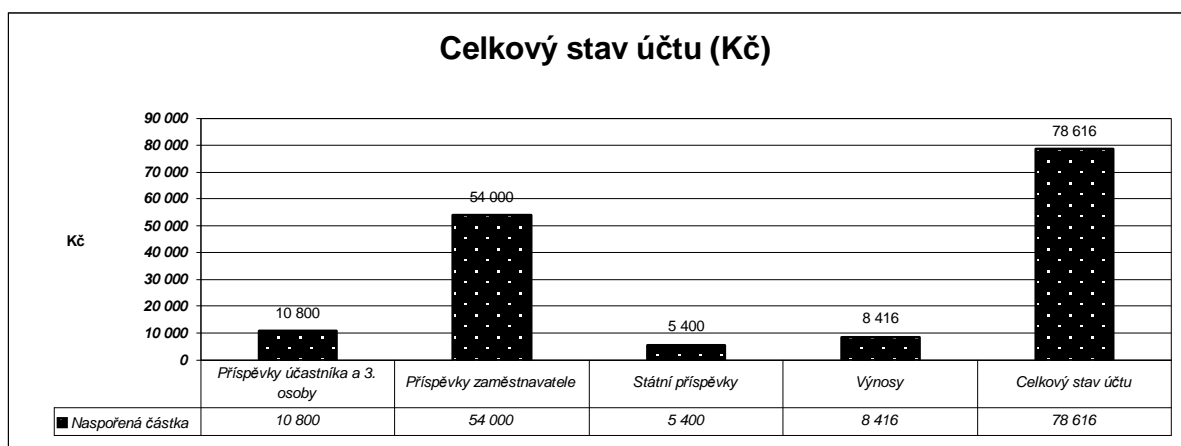
*Výstupní informace - Výpočty jsou pouze orientační*

**Celkový stav účtu (Kč)**

Příspěvky účastníka a 3. osoby	10 800
Příspěvky zaměstnavatele	54 000
Státní příspěvky	5 400
Výnosy	8 416
<b>Celkový stav účtu</b>	<b>78 616</b>

**Dávky po zdanění**

Základ pro penzi	78 616
Jednorázové vyrovnání	69 253
Odbyté	63 303



### 13.3. Pan Nový

Pan Nový si přispívá částkou 400 Kč. K této částce odpovídá státní příspěvek 140 Kč. Jeho zaměstnavatel také přispívá a to částkou 800 Kč. Pan Nový je nyní 53 let starý a předpokládaný odchod do důchodu je 63 let. Penzijní připojištění si bude platit 10 let (zase bereme v úvahu, že si sjednal penzijní připojištění v 53 letech věku).

*Vstupní informace - výše měsíčního příspěvku*

#### Výše měsíčního příspěvku (Kč)

Účastník a 3. osoba	400
Zaměstnavatel	800
Státní příspěvek	140

Předpoklad zhodnocení (%)	2,5
Doba placení (roky)	10

#### Převedené prostředky (Kč)

Účastník a 3. osoba	0
Zaměstnavatel	0
Státní příspěvek	0

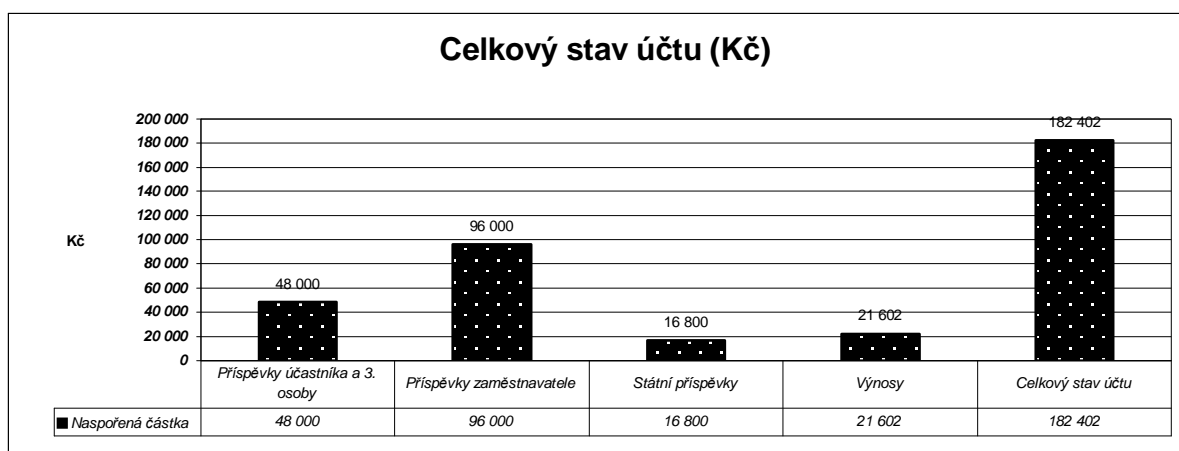
Výstupní informace - Výpočty jsou pouze orientační

**Celkový stav účtu (Kč)**

Příspěvky účastníka a 3. osoby	48 000
Příspěvky zaměstnavatele	96 000
Státní příspěvky	16 800
Výnosy	21 602
<b>Celkový stav účtu</b>	<b>182 402</b>

**Dávky po zdanění**

Základ pro penzi	182 402
Jednorázové vyrovnání	164 762
Odbytné	146 044



### 13.4. Paní Zelená

Paní Zelená si přispívá 300 Kč a její zaměstnavatel přispívá 1 000 Kč. Státní příspěvek při této výši činí 120 Kč. Paní Zelené je nyní 25 let a do důchodu má jít až v 65 letech, takže bude spořit 40 let. Výše naspořené částky viz tabulky níže.

Vstupní informace - výše měsíčního příspěvku

**Výše měsíčního příspěvku (Kč)**

Účastník a 3. osoba	300
Zaměstnavatel	1 000
Státní příspěvek	120

**Převedené prostředky (Kč)**

Účastník a 3. osoba	0
Zaměstnavatel	0
Státní příspěvek	0

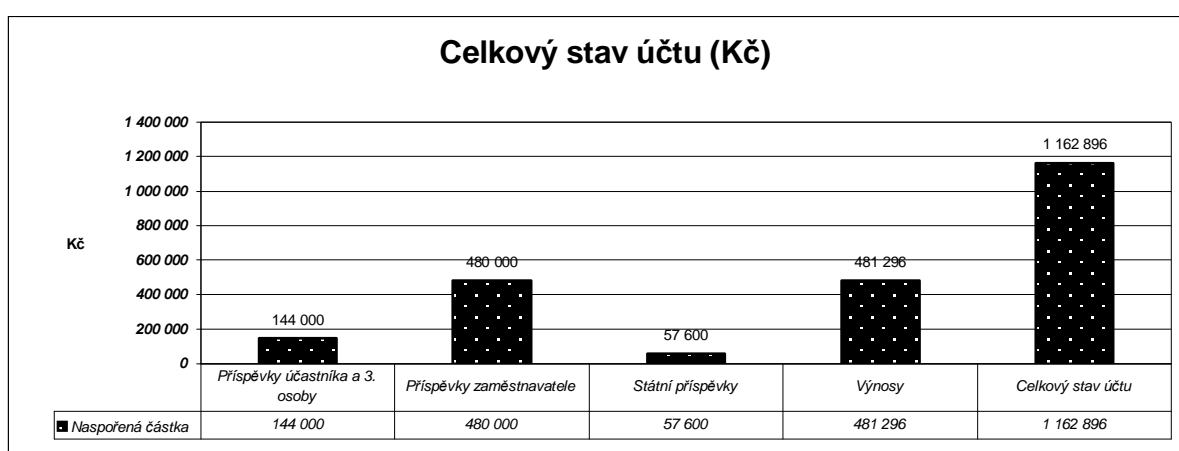
Předpoklad zhodnocení (%)	2,5
Doba placení (roky)	40

**Celkový stav účtu (Kč)**

Příspěvky účastníka a 3. osoby	144 000
Příspěvky zaměstnavatele	480 000
Státní příspěvky	57 600
Výnosy	481 296
<b>Celkový stav účtu</b>	<b>1 162 896</b>

**Dávky po zdanění**

Základ pro penzi	1 162 896
Jednorázové vyrovnání	1 018 702
Odbytné	926 530



### 13.5. Shrnutí

Pro zjednodušení počítáme s průměrným věkem dožití 74 let u mužů a u žen 80 let (Všichni jsou narození před rokem 1990). Z toho je možno spočítat jakou dobu budou uvažovaní lidé pobírat.

- Novák
  - základ pro penzi 1 768 551 Kč
  - očekávaný počet výplat penzí 108krát
  - měsíční penze 16 376 Kč
- Vomáčková
  - základ pro penzi 78 616 Kč
  - očekávaný počet výplat penzí 252krát
  - měsíční penze 312 Kč

- Nový
  - základ pro penzi 182 402 Kč
  - očekávaný počet výplat penzí 204krát
  - měsíční penze 895 Kč
  
- Zelená
  - základ pro penzí 1 162 896 Kč
  - očekávaný počet výplat penzí 180krát
  - měsíční penze 6 461 Kč

Z výše uvedeného je vidět, že je potřeba si vytvořit dostatečnou rezervu, aby výše vyplácených dávek byla skutečně znatelná. Toho je možno dosáhnout dlouhodobým přispíváním menších částek nebo krátkodobým přispíváním větších částek nebo kombinací obojího. Záleží na možnostech každého účastníka, kterou cestou se může vydat.

Z uvedených grafů u jednotlivých příkladů je názorně vidět, že čím delší dobu účastník na své penzijní připojištění přispívá, tím většího zhodnocení může dosáhnout. U osob, které v příkladech spořily pouze kratší dobu (9 resp. 10 let), činí výnos poměrně malou část celkově naspořené částky, kdežto u osob, které spořily delší dobu (35 resp. 40 let), činí výnos znatelnou část celkové částky (zhruba 1/3 celkové částky je tvořena výnosy). Nutno ovšem podotknout, že tato úvaha vychází z předpokladu, že zvolený penzijní fond přináší nějaký reálný výnos. Tento předpoklad bohužel v posledních letech neplatí.



## 14. Závěr

V průběhu práce jsme analyzovali problematiku penzijního připojištění od teoretického základu, přes legislativní rámec, historii penzijního připojištění v České republice, vývoj v uplynulých letech a odhady do budoucnosti až po ilustrativní příklady fungování penzijního připojištění.

Věřím, že se podařilo prokázat, že penzijní připojištění je nutným pilířem celého penzijního systému každé ekonomiky, českou nevyjímaje. Vzhledem ke stárnutí populace a k výrazné relativní změně počtu ekonomicky aktivních obyvatel na jedné straně a obyvatel v důchodovém věku na druhé straně se jeví stávající průběžný systém financování důchodů jako dlouhodobě neudržitelný. Proto jsou již dnes lidé motivováni k tomu, aby využívali komerční penzijní připojištění a předpokládám, že do budoucna se tato motivace změní na povinnost.

Ukázali jsme, že česká legislativa se snaží motivovat jak občany (účastníky penzijního připojištění), tak i jejich zaměstnavatele, aby se sami podíleli na tvorbě rezerv pro svůj důchodový věk.

Odbočením do podrobnější teorie byla kapitola o pojistné matematice, respektive o její části, která se zabývá modelováním penzijního připojištění. Tyto výpočty a matematické modely jsou nezbytným východiskem, podle kterého penzijní fondy uzpůsobují svou nabídku.

Zdokumentovala jsem i historický vývoj penzijního připojištění v České republice, který se nijak zvlášť nevyvíjí historickému vývoji ostatních finančních institucí a produktů. V devadesátých letech vznikla řada penzijních fondů, z nichž do dnešní doby zůstalo pouze 11 fondů. Redukce počtu penzijních fondů byla způsobena především fúzemi dříve oddělených menších penzijních fondů.

Zkoumala jsem také výnosnost konkrétních penzijních fondů a průměrnou výnosnost celého odvětví. Bohužel se ukazuje, že výnosy jsou relativně nízké (v řádu jednotek procent) a navíc jsou ještě redukovány inflací. To znamená, že reálná výnosnost penzijních fondů je velmi blízká nule. Nízká výnosnost se projevuje především v posledních 2 letech, neboť kopíruje vývoj celkových finančních trhů, které jsou velmi silně ovlivněny probíhající hospodářskou krizí. Spoření na penzi však je dlouhodobá záležitost, takže se dá očekávat, že někdy v příštích letech se výnosy opět zvednou. I kdyby se tak nestalo, tak ze zákona jsou penzijní fondy povinny zajistit nezáporný výnos. Proto je investice do penzijních fondů z hlediska občana relativně bezpečná a výhodná.

Na závěr práce byly předvedeny ilustrativní příklady 4 hypotetických osob, které po různou dobu spoří různé částky na svůj účet penzijního připojištění. Z výsledků těchto příkladů vyplývá, že je vhodné na svou penzi spořit delší dobu. Vzhledem k očekávanému každoročnímu kladnému výnosu penzijního fondu se totiž zhodnocují vložené prostředky po delší dobu a zhodnocují se i částky výnosů z dřívějších období. Opět bohužel musím konstatovat, že aktuální situace ukazuje, že premisa stálého kladného výnosu není reálná.

Práci bych ráda uzavřela sloganem, který jsem kdysi zaslechla v reklamě na některý penzijní fond – „o tom, jak budete žít v budoucnu, rozhodujete dnes“. Proto doporučuji, aby si každý včas začal spořit na své stáří.

## 15. Zdroje

- 1) Velká ekonomická encyklopedie – Milan Žák a kolektiv, 1999, ISBN 80-7201-172-3, Linde Praha, a. s., 805 stran.
- 2) Česká republika . Zákon o penzijním připojištění. In *Sbírka zákon České republiky*. 2009, částka 50, s. 1-22.
- 3) Přib, J.: Kdy do důchodu a za kolik. Grada Publishing, 2006.
- 4) *Penzijnipripojisteni.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-05-05]. Výhody penzijního připojištění. Dostupné z WWW: <<https://www.penzijnipripojisteni.cz/penzijni-pripojisteni/vyhody/>>.
- 5) *Finance.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-05-05]. Penzijní připojištění . Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/duchody-a-penze/informace/penzijni-pripojisteni/>>.
- 6) *Peníze.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-05-05]. Penzijní připojištění. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/penzijni-pripojisteni>>.
- 7) *IDNES.cz* [online]. 2007-2009 [cit. 2010-05-05]. Penzijní připojištění. Dostupné z WWW: <<http://sdeleni.idnes.cz>>.
- 8) PETRA , Jarošová . *Vývoj a charakteristika penzijního připojištění v České republice* . České Budějovice , 2005. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita .
- 9) Šulc, J.: Penzijní připojištění. 2. vyd. Praha: Grada 2004, 196. s. ISBN 80-247-0772-1
- 10) příloha k penzijnímu připojištění od České spořitelny (materiál uvedený v Přílohách)
- 11) *Centrum.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-05-05]. Penzijní připojištění.

12) *Investujeme.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-05-05]. Zhodnocení penzijního připojištění . Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/clanky/aegon-vysoke-zhodnoceni-nebo-past-na-klienty>>.

13) Důchodová reforma materiály od Lenky Pleningerové

14) LENKA, Kopačková . *Možnosti zhodnocení úspor využitím penzijního připojištění* . České Budějovice , Diplomová práce. Jihočeská univerzita .

15) LENKA, Marešová . *Možnosti využití životního pojištění a penzijního připojištění v České republice k daňovým úsporám z hlediska občanů a podniků* . České Budějovice , Diplomová práce. Jihočeská univerzita.

## 16. Summary

Diplomová práce je zaměřená na penzijní připojištění a jeho úlohu ve vytvoření finanční rezervy pro důchodový věk.

V teoretické části je popsána historie penzijního připojištění, hlavní pojmy společně s definicemi a dále jsou zde podrobně rozepsány penzijní fondy a jejich výnosnost. Teoretická část končí nedílnou součástí penzijního připojištění a to je daňové zvýhodnění.

V úvodu praktické části se zabývám důchodovou reformou, protože penzijní připojištění je prostředek, který je využíván jako spoření na důchodový věk. Důchodová reforma má tři fáze. První fáze už je schválena vládou a hlavně upravuje odchod do důchodu. Další dvě fáze se projednávají. Bez ohledu na výsledek projednávání reformy považuji za racionální starat se o své zajištění v budoucnosti prostřednictvím penzijního připojištění. Toto demonstruji na čtyřech na sobě nezávislých příkladech, kde dokazuji, že již teď je výhodnější začít spořit pomocí penzijního připojištění. V konečné fázi praktické části je celkové shrnutí diplomové práce a můj osobní názor na důležitost penzijního připojištění.

Klíčová slova: penzijní připojištění, penzijní fondy, daňové zvýhodnění, důchodová reforma, náklady příštích období

The diploma work is oriented on the additional pension insurance (superannuation scheme) and on its value as a reserve for the retirement age.

In the theoretical part there is described the history of the additional pension insurance, main terms and definition and next there are in detail described the particular pension funds and their rentability. The theoretical part finishes with the integral part of the additional pension insurance, which is the tax preference.

In the introduction of the practical part there I am concerned with the pension reform, because the additional pension insurance is an instrument used for saving for the pension age. The pension reform has three phases. The first phase already has been confirmed by the government and its main consequence are the rules for the retirement. Next two phases are being discussed. No matter how the discussion about the reform ends I consider as reasonable to care of securing myself in the future by using the additional pension insurance. This is demonstrated on four independent examples, where I show that it is advantageous to start saving money by additional pension insurance. In the final phase of the practical part there is the general conclusion of the diploma work and my own opinion about the importance of the additional pension insurance.

Keywords: additional pension insurance, superannuation scheme, pension fund, tax-preference, pension reform, costs of future periods.

## **17. Přílohy**

Smlouva o penzijním připojištění se státním příspěvkem – VZOR.

## SMLOUVA o penzijním připojištění se státním příspěvkem

uzavřená podle zákona č. 42/1994 Sb., v platném znění a podle Penzijního plánu č. 4 mezi Penzijním fondem České spořitelny, a.s.,  
Poláčkova 1976/2, 140 21 Praha 4, IČ: 61672033, obchodní rejstřík: Městský soud v Praze, oddíl B, vložka 2927 a níže uvedeným účastníkem

Údaj PF	Číslo prodejce	Číslo průvodky	Den vzniku penzijního připojištění u PF	Číslo smlouvy	Stejnopis pro PF
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	0 1 . . . . . 2 0	4000529328	

### I. Účastník

Příjmení	Jméno	Titul
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rodné číslo*)	Ověřeno povolení trvalého pobytu v ČR do	Číslo pojištění**)
<input type="text"/>	<input type="text"/> . <input type="text"/> . 2 0	<input type="text"/>

\*) v případě trvalého pobytu v ČR nebo povolení trvalého pobytu v ČR; v tomto případě je potřeba uvést datum, do kdy je trvalý pobyt povolen. Pokud je vyplněno „Rodné číslo“, pak se již „Číslo pojištění“ nevyplňuje.

\*\*\*) v případě bydliště na území EU mimo ČR, pokud je osoba účastna důchodového nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR. Pokud je vyplněno „Číslo pojištění“, pak se již „Rodné číslo“ nevyplňuje.

### II. Adresa trvalého bydliště

Ulice	Číslo popisné	Číslo orientační	Kód země
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> (viz příloha)
Obec		PSC	
<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Telefon	E-mail		
+ <input type="text"/>	<input type="text"/>		

### III. Kontaktní adresa (Není-li shodná s výše uvedenou adresou trvalého bydliště.)

Ulice	Číslo popisné	Číslo orientační	Kód země
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> (viz příloha)
Obec		PSC	
<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Upřesnění adresy (bytem u..., nebo název firmy)			
<input type="text"/>			

### IV. Sjednané druhy penzí podle Penzijního plánu č. 4 (Sjednává-li účastník daný druh penze, zapíše se do okénka „X“.)

STAROBNÍ PENZE  VÝSLUHOVÁ PENZE  Výše příspěvku na výsluhovou penzi (max. 50 %)  %\*\*\*) INVALIDNÍ PENZE

\*\*\*) Pokud se sjedná výsluhová penze a neuvede se podíl, ve kterém se rozdělí příspěvek mezi starobní a výsluhovou penzi, pak je tento podíl stanoven na 50 %.

### V. Měsíční příspěvek účastníka na penzijní připojištění placený (Sjednává-li účastník způsob placení, popř. frekvenci placení, zapíše se do okénka „X“.)

ÚČASTNÍKEM	<input type="text"/>	Kč/měsíc	Způsob placení příspěvku (Pokud se neurčí způsob placení, pak je sjednán „jiný způsob placení“.): poštovní poukázkou <input type="checkbox"/> s frekvencí placení: měsíčně <input type="checkbox"/> čtvrtletně <input type="checkbox"/> pololetně <input type="checkbox"/> ročně <input type="checkbox"/> Pokud se sjedná placení příspěvků účastníka poštovní poukázkou a neurčí se frekvence placení, pak je sjednána čtvrtletní frekvence. nebo jiným způsobem <input type="checkbox"/> (např. bankovním převodem, v hotovosti apod.)
ZAMĚSTNAVATELEM	ANO <input type="checkbox"/>		Účastník oznamuje, že mu zaměstnavatel bude poukazovat příspěvek na penzijní připojištění.

### VI. Oprávněné osoby určené pro převzetí nároku po zemřelém účastníkovi ve formě odbytného a pozůstalostní penze

Uvedením alespoň jedné oprávněné osoby se sjednává pozůstalostní penze. Účastník musí současně procentuálně vymezit rozdělení dávky oprávněným osobám tak, aby součet jejich podílů činil 100 %.

Příjmení (bez titulu)	Jméno	Rodné číslo nebo datum narození (ve formátu – DD.MM.RRRR)	Pohlaví (M – muž, Ž – žena)	Podíl (%)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

### VII. Informace o penzijním připojištění u jiného penzijního fondu

Účastník má v současné době sjednáno penzijní připojištění u jiného penzijního fondu, které je v aktivním stavu ANO  \*\*\*\*\*)

\*\*\*\*\*) Pokud má účastník sjednáno penzijní připojištění u jiného penzijního fondu, je potřeba zároveň vyplnit formulář „Výpověď penzijního připojištění a žádost o převod prostředků k Penzijnímu fondu České spořitelny, a.s.“ nebo penzijní připojištění u jiného penzijního fondu ukončit výplatou dávky, příp. výplatou odbytného.





**Informace pro zájemce o penzijní připojištění se státním příspěvkem  
poskytované Penzijním fondem České spořitelny, a.s.  
(dále jen „Informace“)**

Novela zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, která nabyla účinnosti dne 1.8.2009, ukládá penzijnímu fondu nebo zprostředkovateli (tj. obchodnímu zástupci) povinnost informovat v písemné formě zájemce (potenciálního klienta) o podstatných skutečnostech týkajících se penzijního fondu, zprostředkovatele (tj. obchodního zástupce), poplatků účtovaných účastníkovi, výše provize za zprostředkování a jiných souvisejících nákladů penzijního fondu.

V souvislosti s výše uvedenou novelou zákona musí být tato Informace předána zájemci o penzijní připojištění u Penzijního fondu České spořitelny, a.s., a to vždy před podpisem smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

	<b>POSKYTOVATEL</b> penzijního připojištění se st. příspěvkem	<b>PRODEJCE</b> penzijního připojištění se st. příspěvkem u Penzijního fondu České spořitelny, a.s.
obchodní firma / společnost / příp. jméno a příjmení	<b>Penzijní fond České spořitelny, a.s.</b>	<b>ALFA Finance, s.r.o.</b>  Prodejce – viz vizitka
sídlo	Poláčkova 1976/2, 140 21 Praha 4 800 207 207	Škroupova 2, 301 00 Plzeň
IČ	61 67 20 33	26 34 65 08
více informací	STATUT Penzijního fondu České spořitelny, a.s.	VIZITKA

**A) POPLATKY**

Penzijní fond ČS je oprávněn s účinností od 1.8.2009 vybírat poplatky až do výše 800 Kč při převodu penzijního připojištění do jiného penzijního fondu nebo při výplatě odbytného. Poplatky se nevztahují na účastníky, kteří mají k datu ukončení penzijního připojištění u Penzijního fondu ČS - při převodu do jiného penzijního fondu nebo při výplatě odbytného své penzijní připojištění u Penzijního fondu ČS min. 5 celých let ode dne vzniku penzijního připojištění.

Výše poplatků vyhlášených k 1.8.2009:

Poplatek za převod penzijního připojištění do jiného penzijního fondu	800,- Kč
Poplatek za výplatu odbytného	200,- Kč

Penzijní fond ČS je oprávněn změnit výši poplatků.

**B) NÁKLADY NA AKVIZICI KLIENTŮ**

**B.1 Jiné související náklady penzijního fondu**

Jiné související náklady penzijního fondu jsou náklady vynaložené na zavedení smlouvy o PPSP do informačního systému Penzijního fondu ČS a náklady na prvotní písemnou komunikaci s klientem. Podrobná analýza nákladů je k dispozici ve výroční zprávě Penzijního fondu ČS publikované na [www.pfcs.cz](http://www.pfcs.cz).

**B.2 Provize**

Za smlouvy o PPSP uzavřené externí distribuční sítí se vyplácí provize odvislé od výše příspěvku účastníka, výše příspěvku zaměstnavatele a věku klienta. Provize se vyplácí v několika fázích – po zavedení smlouvy o PPSP a zaplacení prvního příspěvku se vyplácí záloha; po uplynutí sledovaného období (např. 12 měsíců) od data účinnosti smlouvy o PPSP se vyplácí doplatek. Přesnou výši provize nelze předem určit.

Předpokládaná výše provize za smlouvu o PPSP s příspěvkem účastníka ve výši 100 Kč je		Kč
Předpokládaná výše provize za smlouvu o PPSP s příspěvkem účastníka ve výši 500 Kč je		Kč
Předpokládaná výše provize za smlouvu o PPSP s příspěvkem účastníka ve výši 1 000 Kč je		Kč
Předpokládaná výše provize za smlouvu o PPSP s příspěvkem účastníka ve výši 1 500 Kč je		Kč

**Statut Penzijního fondu České spořitelny, a.s., s účinností od 1.1.2010**  
(tímto se nahrazuje Statut Penzijního fondu České spořitelny, a.s., ze dne 1.10.2004, který je součástí brožury Penzijní plán č. 4: 1-8121 (0) 1/2006)

**Článek 1**  
Úvodní ustanovení

1. Obchodní firma: Penzijní fond České spořitelny, a.s. (dále jen „penzijní fond“)
2. Sídlo: Poláčkova 1976 / 2, 140 21 Praha 4
3. Identifikační číslo: 61 67 20 33
4. Zápis v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 2927.
5. Povolení k činnosti udělilo Ministerstvo financí pod č.j. 324/ 72.713 /94 dne 19.12.1994.

**Článek 2**  
Rozsah činnosti

Penzijní fond provozuje penzijní připojištění se státním příspěvkem (dále jen „penzijní připojištění“) podle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění (dále jen „zákon“).

1. Penzijní fond shromažďuje peněžní prostředky od účastníků penzijního připojištění (dále jen „účastník“) a od státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládá s těmito prostředky a vyplácí dávky penzijního připojištění podle penzijního plánu.
2. Jinou činnost než penzijní připojištění může penzijní fond vykonávat, jen pokud tato jiná činnost bezprostředně souvisí s penzijním připojištěním.
3. Činnost penzijního fondu a činnost depozitáře podléhají v oblasti poskytování státního příspěvku státnímu doзору, který vykonává Ministerstvo financí, a dohledu České národní banky.

**Článek 3**  
Zaměření a cíle investiční politiky

Zaměření a cíle investiční politiky se rozumí definice dlouhodobých záměrů v oblasti investování.

1. Cílem investiční politiky je zabezpečení stabilního a dlouhodobého výnosu z peněžních prostředků shromážděných penzijním fondem při jejich investování a zajištění krytí nároků na dávky penzijního připojištění. Při investování majetku se současně postupuje tak, aby penzijní fond byl schopen vyplácet dávky účastníkům v termínech daných zákonem a penzijním plánem.
2. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem musí být umístěny s odbornou péčí tak, aby byla zaručena bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita skladby finančního umístění jako celku.
3. Penzijní fond nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by byl v rozporu se zájmy účastníků.
4. Investiční záměr penzijního fondu obsahuje dvě hlavní složky:
  - a. zachování reálné hodnoty aktiv reprezentujících závazky vůči účastníkům penzijního připojištění,
  - b. růst reálné hodnoty těchto aktiv.

**Článek 4**  
Investování

Investováním se rozumí vymezení investičních instrumentů, investičních limitů a postupů vedoucích k dosažení cílů investiční politiky. Investování je v kompetenci představenstva penzijního fondu.

1. Prostředkem k dosažení cílů podle článku 3 je investice do široce diverzifikovaného portfolia finančních instrumentů, které do portfolia přináší především kreditní a tržní riziko. Tržní riziko se v portfoliu objevuje především v podobě úrokového, akciového a měnového rizika.
2. Kreditní riziko investic penzijního fondu je stanoveno s ohledem na averzi penzijního fondu ke kreditnímu riziku metodou nejhoršího akceptovatelného ratingu, který je určen představenstvem penzijního fondu.
3. Tržní riziko je sledováno a měřeno zejména metodou Value-at-Risk („VaR“). Tato metoda umožňuje alokovat jednotlivým třídám aktiv i celému portfoliu tzv. „rozpočítané rizikové náklady“. Informace o tržním riziku penzijní fond pravidelně zveřejňuje spolu s ostatními ekonomickými ukazateli ve výroční zprávě penzijního fondu.
4. Druhy majetkových hodnot a limity pro jejich zastoupení v majetku penzijního fondu jsou určeny takto:

Třída aktiv	Podíl v majetku penzijního fondu	Typický zástupce
Peněžní trh	0 - 100 %	Peníze na účtech, termínová depozita, pokladniční poukázky, fondy peněžního trhu.
Dluhopisy	0 - 90 %	Dluhopisy, dluhopisové fondy, dluhopisové indexy.
Akcie	0 - 50 %	Akcie, akciové indexy, akciové fondy.
Alternativní investice	0 - 5 %	Nemovitosti, komodity, komoditní indexy, hedge fondy, fondy hedge fondů.
Otevřená měnová expozice	0 - 50 %	Investice denominované v měnách zemí OECD nezajištěné do korun.
Poznámka		Každý nakupovaný instrument je pro účely měření tržního rizika rozložen na jednotlivé rizikové složky, které musí být v souladu s existujícími limity.

5. Investiční strategie penzijního fondu při investování finančních aktiv je vyjádřena tzv. neutrální investiční strategií. Neutrální investiční strategie (která určuje alokaci aktiv a je v porovnání s investiční politikou krátkodobého charakteru) je stanovována představenstvem penzijního fondu v závislosti na vývoji hospodářského cyklu, cyklu úrokových sazeb a míře averze penzijního fondu k tržnímu riziku. Neutrální investiční strategie může být měněna v závislosti na očekávaném vývoji finančního trhu.
6. Informace o investiční strategii a jejích výsledcích zveřejňuje penzijní fond ve výroční zprávě.
7. Ve všech případech je majetek penzijního fondu investován v souladu se zákonnými ustanoveními a interními předpisy penzijního fondu.
8. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být umístěny zejména do:
  - a) dluhopisů, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj nebo centrální banka tohoto státu a dluhopisů, za které převzal záruku členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj,
  - b) dluhopisů vydaných Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj nebo jinou mezinárodní finanční institucí, jejíž je Česká republika členem,
  - c) podílových listů otevřených podílových fondů,
  - d) cenných papírů, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu země Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, který je povolen příslušným úřadem členského státu,
  - e) movitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků, kromě cenných papírů,
  - f) nemovitostí poskytujících záruku spolehlivého uložení peněžních prostředků a sloužících zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení.
9. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být uloženy i na vkladových účtech, vkladních knížkách a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem, a to u banky nebo pobočky zahraniční banky na území České republiky nebo u banky se sídlem na území členských států Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Výše takto uložených prostředků u jedné banky nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu nebo 20 000 000 Kč, popřípadě ekvivalent této částky v cíli měně.
10. Hodnota cenných papírů vydaných jedním emitentem nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu. Toto omezení se nevztahuje na dluhopisy uvedené v článku 4 odst. 8 písm. a), b).
11. Celková hodnota movitých a nemovitých věcí nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu.
12. V majetku penzijního fondu nesmí být více než 20 % z celkové jmenovité hodnoty cenných papírů vydaných jedním emitentem. Toto omezení se nevztahuje na dluhopisy uvedené v článku 4 odst. 8 písm. a), b).
13. Nejméně 50 % majetku penzijního fondu musí být umístěno nebo uloženo do aktiv znejících na měnu, ve které jsou vyjádřeny závazky penzijního fondu vůči účastníkům. Nejvíce 70 % majetku penzijního fondu může být umístěno podle článku 4 odst. 8 písm. c) až f). Nejvíce 5 % majetku penzijního fondu může být umístěno jinak, než je uvedeno v článku 4 odst. 8 písm. a) až f) a odst. 9.
14. Při uplatnění nákupních a předkupních práv vyplývajících z cenných papírů a při změnách kurzů cenných papírů, změnách ocenění nemovitostí a movitých věcí mohou být podily uvedené v předchozích odstavcích překročeny nejdéle na dobu šesti měsíců, během které musí být zabezpečeno rozložení rizika podle předchozích odstavců.
15. Penzijní fond je povinen neprodleně oznámit České národní bance překročení limitů uvedených v článku 4 odst. 4, 10, 11, 12, 13.
16. Penzijní fond nesmí nakupovat akcie jiného penzijního fondu ani vydávat dluhopisy.

#### Článek 5 Zásady hospodaření

1. Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos.
2. Jakmile penzijní fond zjistí, že není způsobilý krýt nároky na dávky z penzijního připojištění, je povinen přijmout opatření k nápravě a neprodleně informovat Českou národní banku.
3. Penzijní fond nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by byl v rozporu se zájmy účastníků.
4. S majetkem hospodaří penzijní fond sám nebo svěřuje obhospodařování svého majetku třetím osobám ve smyslu § 31 odst. 5 zákona ve spojení s § 78 zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování v platném znění.
5. Penzijní fond je povinen cenný papír koupit jen za nejnižší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče koupit, a prodat jen za nejvyšší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče prodat. Splnění podmínky stanovené v předchozí větě je penzijní fond povinen prokázat.
6. Pro výpočet hodnoty cenného papíru v majetku penzijního fondu platí přiměřeně ustanovení zvláštního právního předpisu, který stanoví způsob výpočtu hodnot cenných papírů v majetku fondu kolektivního investování, s výjimkou dluhopisů držených do splatnosti, a to maximálně do výše 30 % z majetku penzijního fondu, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a jejichž hodnocení bylo alespoň dvěma mezinárodně uznávanými ratingovými agenturami stanoveno na úrovni České republiky nebo vyšší.
7. Ocenění nemovitostí a movitých věcí se musí provést před jejich nákupem a dále nejméně jedenkrát ročně. Ocenění se provede podle předpisů platných v době, kdy se ocenění provádí. Pokud tyto předpisy neexistují, provede ocenění soudní znalec nezávislý na penzijním fondu.
8. Penzijní fond je povinen průběžně evidovat stav příspěvků zaplacených ve prospěch jednotlivých účastníků v rozdělení na příspěvky účastníka, příspěvky účastníka nárokovatelné pro odpočet ze základu daně z příjmů účastníkem, který je poplatníkem daně, příspěvky placené zaměstnavatelem a na ostatní příspěvky zaplacené ve prospěch účastníka. Dále je penzijní fond povinen odděleně evidovat stav státních příspěvků jednotlivých účastníků a podílů na výnosech hospodaření penzijního fondu.
9. Zajišťovací obchody, zejména derivátové a opční, může penzijní fond uzavírat pouze za předpokladu, že slouží ke snižování rizik plynoucích z kurzů cenných papírů, úrokových měr a devizových kurzů aktiv nacházejících se v portfoliu penzijního fondu. Pokud lze tyto obchody uzavírat na veřejném trhu, je penzijní fond povinen uzavírat je pouze na veřejném trhu a dále na regulovaných trzích členských států Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, které jsou povoleny příslušným úřadem členského státu, za předpokladu, že jsou denně oceňovány spolehlivým a ověřitelným způsobem a penzijní fond má možnost je kdykoliv zpeněžit a uzavřít za jejich tržní hodnotu. Vypořádání těchto obchodů může provádět pouze depozitář penzijního fondu.
10. Penzijní fond účtuje v souladu s účetními metodami podle zvláštního právního předpisu. Roční účetní závěrku ověřuje auditor.

#### Článek 6 Způsob použití zisku

1. Penzijní fond rozděluje zisk tak, že nejméně 5 % připadá do rezervního fondu a nejvíce 10 % rozdělí podle rozhodnutí valné hromady; zbylá část se použije ve prospěch účastníků a osob, jejichž penzijní připojištění zaniklo v roce, za který se zisk rozděluje.
2. Pokud hospodaření penzijního fondu skončí ztrátou, použije se ke krytí ztráty nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. Nestačí-li tyto zdroje, musí být ztráta kryta snížením základního kapitálu. Hodnota základního kapitálu nesmí klesnout pod částku uvedenou v zákoně.

#### Článek 7 Obchodní firma a sídlo depozitáře

1. Funkci depozitáře vykonává: Komerční banka, a.s.
2. Sídlo: Na Příkopě 33, 114 07 Praha 1
3. Identifikační číslo: 45 31 70 54
4. Pro výkon funkce depozitáře pro penzijní fond platí obdobně zvláštní právní předpis upravující výkon této funkce pro investiční společnost a investiční fond, pokud zákon nestanoví jinak.
5. O výkonu funkce depozitáře se uzavírá depozitářská smlouva na dobu neurčitou podle platného právního předpisu.
6. O změně depozitáře rozhoduje podle stanov valná hromada.
7. Změnu depozitáře musí schválit Česká národní banka, jinak je neplatná.

#### Článek 8

##### Způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem a změnách statutu

1. Penzijní fond je povinen nejdříve do tří měsíců po skončení pololetí a kalendářního roku zveřejňovat zprávu o hospodaření penzijního fondu včetně přehledu o uložení a umístění prostředků penzijního fondu, jejich výši a počtu jeho účastníků.
2. V sídle penzijního fondu a na všech kontaktních místech jsou přístupné:
  - a) zprávy o hospodaření a údaje podle článku 8 odst. 1,
  - b) statut, penzijní plán a stanovy penzijního fondu a jejich změny,
  - c) seznam členů orgánů penzijního fondu,
  - d) seznam akcionářů s údaji podle zvláštního právního předpisu platného pro akciové společnosti.
3. Účastníci musí být každoročně penzijním fondem písemně informováni o výši všech prostředků, které penzijní fond eviduje ve prospěch jejich nároků z penzijního připojištění a o stavu těchto nároků, včetně údajů o výši připsaného procenta zhodnocení prostředků účastníka. Informaci je penzijní fond povinen zaslat nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady, která rozhoduje o rozdělení zisku, a dále též na žádost účastníka. Za odeslání druhé a další informace je penzijní fond oprávněn požadovat na účastníku úhradu účelně vynaložených nákladů.
4. Roční účetní závěrka penzijního fondu, ověřená auditorem, a výroční zpráva, se zveřejňují jejich uložení do sbírky listin vedené Městským soudem v Praze. Zprávy o hospodaření a činnosti penzijního fondu se zveřejňují v denním tisku a přístupné jsou na místech uvedených v článku 8 odst. 2. V roční zprávě se uvádí přehled výsledků hospodaření za poslední tři roky.
5. Zprávy o hospodaření se předkládají Ministerstvu financí, České národní bance a depozitáři.
6. O změně statutu rozhoduje podle stanov valná hromada.
7. Změny statutu musí být schváleny Českou národní bankou, jinak jsou neplatné.
8. Penzijní fond je povinen:
  - a) předložit České národní bance každoročně nejpozději do 31. ledna seznam akcionářů s vyznačením údajů, které požaduje zvláštní právní předpis platný pro akciové společnosti,
  - b) informovat Českou národní banku o každé změně v seznamu akcionářů do deseti dnů po zápisu změny v seznamu akcionářů,
  - c) předložit České národní bance usnesení rejstříkového soudu o zápisu změny nebo zániku zapisovaných skutečností bez zbytečného odkladu po provedení zápisu do obchodního rejstříku.

#### Článek 9 Závěrečná ustanovení

1. Před uzavřením smlouvy o penzijním připojištění musí být každý účastník seznámen se statutem a penzijním plánem, který je součástí smlouvy.
2. Změnu statutu schválila valná hromada dne 25. listopadu 2009.
3. Česká národní banka schválila změnu tohoto statutu podle § 9 odst. 2 zákona č. 42/1994 Sb., zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem, v platném znění, dne 18. prosince 2009, č.j. 2009/10031/570.
4. Změna statutu nabývá účinnosti dne 1. ledna 2010.

---

**STATUT**  
**Penzijního fondu České spořitelny, a.s.**

---

## **Článek 1 Úvodní ustanovení**

1. Obchodní firma: Penzijní fond České spořitelny, a.s. (dále jen „penzijní fond“)
2. Sídlo: Poláčkova 1976/2, 140 21 Praha 4
3. Identifikační číslo: 61 67 20 33
4. Zápis v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 2927.
5. Povolení k činnosti udělilo Ministerstvo financí pod č.j. 324/72.713/94 dne 19. 12. 1994.

## **Článek 2 Rozsah činnosti**

Penzijní fond provozuje penzijní připojištění se státním příspěvkem (dále jen „penzijní připojištění“) podle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění (dále jen „zákon“).

1. Penzijní fond shromažďuje peněžní prostředky od účastníků penzijního připojištění (dále jen „účastník“) a od státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládá s těmito prostředky a vyplácí dávky penzijního připojištění podle penzijního plánu.
2. Jinou činnost než penzijní připojištění může penzijní fond vykonávat, jen pokud tato jiná činnost bezprostředně souvisí s penzijním připojištěním.
3. Činnost penzijního fondu a činnost depozitáře podléhají státnímu dozoru, který vykonává Ministerstvo financí a Komise pro cenné papíry.

## **Článek 3 Zaměření a cíle investiční politiky**

Zaměřením a cíli investiční politiky se rozumí definice dlouhodobých záměrů v oblasti investování.

1. Cílem investiční politiky je zabezpečení stabilního a dlouhodobého výnosu z peněžních prostředků shromážděných penzijním fondem při jejich investování a zajištění krytí nároků na dávky penzijního připojištění. Při investování majetku se současně postupuje tak, aby penzijní fond byl schopen vyplácet dávky účastníkům v termínech daných zákonem a penzijním plánem.
2. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem musí být umístovány s odbornou péčí tak, aby byla zaručena bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita sklady finančního umístění jako celku.
3. Penzijní fond nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by byl v rozporu se zájmy účastníků.
4. Investiční záměr penzijního fondu obsahuje dvě hlavní složky:
  - a) zachování reálné hodnoty aktiv reprezentujících závazky vůči účastníkům penzijního připojištění
  - b) růst reálné hodnoty těchto aktiv.

## **Článek 4 Investování**

Investováním se rozumí vymezení investičních instrumentů, investičních limitů a postupů vedoucích k dosažení cílů investiční politiky. Investování je v kompetenci představenstva penzijního fondu.

1. Prostředkem k dosažení cílů podle článku 3 je investice do široce diverzifikovaného portfolia finančních instrumentů, které do portfolia přinášejí především kreditní a tržní riziko. Tržní riziko se v portfoliu objevuje především v podobě úrokového, akciového a měnového rizika.
2. Kreditní riziko investic penzijního fondu je stanoveno s ohledem na averzi penzijního fondu ke kreditnímu riziku metodou nejhoršího akceptovatelného ratingu, který je určen představenstvem penzijního fondu.
3. Tržní riziko je sledováno a měřeno zejména metodou Value-at-Risk („VaR“). Tato metoda umožňuje alokovat jednotlivým třídám aktiv i celému portfoliu tzv. „rozpočtované rizikové náklady“. Informace o tržním riziku penzijní fond pravidelně zveřejňuje spolu s ostatními ekonomickými ukazateli ve výroční zprávě penzijního fondu.
4. Druhy majetkových hodnot a limity pro jejich zastoupení v majetku penzijního fondu jsou určeny takto:

Třída aktiv	Podíl v majetku penzijního fondu	Typický zástupce
Peněžní trh	0–100 %	Peníze na účtech, termínová depozita, pokladniční poukázky, fondy peněžního trhu.
Dluhopisy	0–90 %	Dluhopisy, dluhopisové fondy, dluhopisové indexy.
Akcie	0–50 %	Akcie, akciové indexy, akciové fondy.
Alternativní investice	0–5 %	Nemovitosti, komodity, komoditní indexy, hedge fondy, fondy hedge fondů.
Otevřená měnová expozice	0–30 %	Investice denominované v měnách zemí OECD nezajištěné do korun.
Poznámka		Každý nakupovaný instrument je pro účely měření tržního rizika rozložen na jednotlivé rizikové složky, které musí být v souladu s existujícími limity.

5. Investiční strategie penzijního fondu při investování finančních aktiv je vyjádřena tzv. neutrální investiční strategií. Neutrální investiční strategie (která určuje alokaci aktiv a je v porovnání s investiční politikou krátkodobého charakteru) je stanovována představenstvem penzijního fondu v závislosti na vývoji hospodářského cyklu, cyklu úrokových sazeb a míře averze penzijního fondu k tržnímu riziku. Neutrální investiční strategie může být měněna v závislosti na očekávaném vývoji finančního trhu.
6. Informace o investiční strategii a jejich výsledcích zveřejňuje penzijní fond ve výroční zprávě.
7. Ve všech případech je majetek penzijního fondu investován v souladu se zákonnými ustanoveními a interními normami penzijního fondu.
8. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být umístěny zejména do:
  - a) dluhopisů, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj nebo centrální banka tohoto státu a dluhopisů, za které převzal záruku členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj,
  - b) dluhopisů vydaných Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj nebo jinou mezinárodní finanční institucí, jejíž je Česká republika členem,
  - c) podílových listů otevřených podílových fondů,
  - d) cenných papírů, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu zemí Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, který je povolen příslušným úřadem členského státu,
  - e) movitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků, kromě cenných papírů,
  - f) nemovitostí poskytujících záruku spolehlivého uložení peněžních prostředků a sloužících zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení.
9. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být uloženy i na vkladových účtech, vkladních knížkách a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem, a to u banky nebo pobočky zahraniční banky na území České republiky nebo u banky se sídlem na území členských států Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Výše takto uložených prostředků u jedné banky nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu nebo 20 000 000 Kč, popřípadě ekvivalent této částky v cizí měně.
10. Hodnota cenných papírů vydaných jedním emitentem nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu. Toto omezení se nevztahuje na dluhopisy uvedené v článku 4 odst. 8 písm. a), b).
11. Celková hodnota movitých a nemovitých věcí nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu.
12. V majetku penzijního fondu nesmí být více než 20 % z celkové jmenovité hodnoty cenných papírů vydaných jedním emitentem. Toto omezení se nevztahuje na dluhopisy uvedené v článku 4 odst. 8 písm. a), b).
13. Nejméně 70 % majetku penzijního fondu musí být umístěno nebo uloženo do aktiv znějících na měnu, ve které jsou vyjádřeny závazky penzijního fondu vůči účastníkům. Nejvíce 70 % majetku penzijního fondu může být umístěno podle článku 4 odst. 8 písm. c) až f). Nejvíce 5 % majetku penzijního fondu může být umístěno jinak, než je uvedeno v článku 4 odst. 8 písm. a) až f) a odst. 9.
14. Při uplatnění nákupních a předkupních práv vyplývajících z cenných papírů a při změnách kurzů cenných papírů, změnách ocenění nemovitostí a movitých věcí mohou být podíly uvedené v předchozích odstavcích překročeny nejdéle na dobu šesti měsíců, během které musí být zabezpečeno rozložení rizika podle předchozích odstavců.
15. Penzijní fond je povinen neprodleně oznámit Ministerstvu financí a Komisi pro cenné papíry překročení limitů uvedených v článku 4 odst. 4, 10, 11, 12, 13.
16. Penzijní fond nesmí nakupovat akcie jiného penzijního fondu ani vydávat dluhopisy.

## **Článek 5 Zásady hospodaření**

1. Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos.
2. Jakmile penzijní fond zjistí, že není způsobilý krýt nároky na dávky z penzijního připojištění, je povinen přijmout opatření k nápravě a neprodleně informovat Ministerstvo financí.
3. Penzijní fond nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by byl v rozporu se zájmy účastníků.
4. S majetkem hospodaří penzijní fond sám nebo prostřednictvím oprávněných investičních společností nebo obchodníků s cennými papíry, s nimiž uzavírá příslušné smlouvy podle zákonů č. 189/2004, o kolektivním investování, č. 591/1992 Sb., o cenných papírech a č. 21/1992 Sb., o bankách, v platném znění.
5. Penzijní fond je povinen cenný papír koupit jen za nejnižší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče koupit, a prodat jen za nejvyšší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče prodat. Splnění podmínky stanovené v předchozí větě je penzijní fond povinen prokázat.
6. Pro výpočet hodnoty cenného papíru v majetku penzijního fondu platí přiměřeně ustanovení zvláštního právního předpisu, který stanoví způsob výpočtu hodnot cenných papírů v majetku v podílovém fondu nebo investičního fondu.
7. Ocenění nemovitostí a movitých věcí se musí provést před jejich nákupem a dále nejméně jedenkrát ročně. Ocenění se provede podle předpisů platných v době, kdy se ocenění provádí. Pokud tyto předpisy neexistují, provede ocenění soudní znalec nezávislý na penzijním fondu.
8. Penzijní fond je povinen průběžně evidovat stav příspěvků zaplacených ve prospěch jednotlivých účastníků v rozdělení na příspěvky účastníka, příspěvky účastníka nárokovatelné pro odpočet ze základu daně z příjmů účastníkem, který je poplatníkem daně, příspěvky placené zaměstnavatelem a na ostatní příspěvky zaplacené ve prospěch účastníka. Dále je penzijní fond povinen odděleně evidovat stav státních příspěvků jednotlivých účastníků a podílů na výnosech hospodaření penzijního fondu.
9. Penzijní fond účtuje v souladu s účetními metodami podle zvláštního právního předpisu. Roční účetní závěrku ověřuje auditor.

## **Článek 6 Způsob použití zisku**

1. Penzijní fond rozděluje zisk tak, že nejméně 5 % připadá do rezervního fondu a nejvíce 10 % rozdělí podle rozhodnutí valné hromady; zbylá část se použije ve prospěch účastníků a osob, jejichž penzijní připojištění zaniklo v roce, za který se zisk rozděluje.
2. Pokud hospodaření penzijního fondu skončí ztrátou, použije se ke krytí ztráty nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. Nestačí-li tyto zdroje, musí být ztráta kryta snížením základního kapitálu. Hodnota základního kapitálu nesmí klesnout pod částku uvedenou v zákoně.

## **Článek 7 Obchodní firma a sídlo depozitáře**

1. Funkci depozitáře vykonává: Komerční banka, a.s.
2. Sídlo: Na Příkopě 33, 114 07 Praha 1
3. Identifikační číslo: 45 31 70 54
4. Na výkon funkce depozitáře se uzavírá depozitářská smlouva podle platného právního předpisu.
5. O změně depozitáře rozhoduje podle stanov valná hromada.
6. Změnu depozitáře musí schválit Ministerstvo financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry, jinak je neplatná.

## **Článek 8 Způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem a změnách statutu**

1. Penzijní fond je povinen nejdéle do tří měsíců po skončení pololetí a kalendářního roku zveřejňovat zprávu o hospodaření penzijního fondu včetně přehledu o uložení a umístění prostředků penzijního fondu a jejich výši a počtu jeho účastníků.
2. V sídle penzijního fondu a na všech kontaktních místech jsou přístupné:
  - a) zprávy o hospodaření a údaje podle článku 8 odst. 1,
  - b) statut, penzijní plán a stanovy,
  - c) seznam členů představenstva a dozorčí rady,
  - d) seznam akcionářů s údaji podle zvláštního právního předpisu.
3. Účastníci musí být každoročně penzijním fondem písemně informováni o výši všech prostředků, které penzijní fond eviduje ve prospěch jejich nároků z penzijního připojištění a o stavu těchto nároků, včetně údaje o výši připsaného procenta zhodnocení prostředků účastníka. Informaci je penzijní fond povinen zaslat nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady, která rozhoduje o rozdělení zisku, a dále též na žádost účastníka. Za odeslání druhé a další informace je penzijní fond oprávněn požadovat na účastníku úhradu účelně vynaložených nákladů.
4. Účetní závěrky se zveřejňují v Obchodním věstníku v rozsahu stanoveném Ministerstvem financí. Zprávy o hospodaření a činnosti penzijního fondu se zveřejňují v denním tisku a přístupné jsou na místech uvedených v článku 8 odst. 2. V roční zprávě se uvádí přehled výsledků hospodaření za poslední tři roky.
5. Zprávy o hospodaření se předkládají i Ministerstvu financí, Komisi pro cenné papíry a depozitáři.
6. O změně statutu rozhoduje podle stanov valná hromada.
7. Změny statutu musí být schváleny Ministerstvem financí, jinak jsou neplatné. Změnu statutu schvaluje Ministerstvo financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry.
8. Schválený statut se zasílá do Informačního centra Střediska cenných papírů prostřednictvím Komise pro cenné papíry.
9. Penzijní fond je povinen:
  - a) předložit Ministerstvu financí a Komisi pro cenné papíry každoročně nejpozději do 31. ledna seznam akcionářů s vyznačením údajů, které požaduje zvláštní právní předpis,
  - b) informovat Ministerstvo financí a Komisi pro cenné papíry o každé změně v seznamu akcionářů do deseti dnů po zápisu změny v seznamu akcionářů,
  - c) předložit Ministerstvu financí a Komisi pro cenné papíry usnesení rejstříkového soudu o zápisu změny nebo zániku zapisovaných skutečností bez zbytečného odkladu po provedení zápisu do obchodního rejstříku.

## **Článek 9 Závěrečná ustanovení**

1. Před uzavřením smlouvy o penzijním připojištění musí být každý účastník seznámen se statutem a penzijním plánem, který je součástí smlouvy.
2. Změnu statutu schválila valná hromada dne 15. června 2004.
3. Ministerstvo financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry schválilo změnu tohoto statutu podle § 9 odst. 2 zákona č. 42/1994 Sb., zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem, v platném znění.
4. Změna statutu nabývá účinnosti dne 1. října 2004.